A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. július 15.*

„Tagállami kötelezettségszegés – A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer – Jogállamiság – Bírói függetlenség – Hatékony bírói jogvédelem az uniós jog által szabályozott területeken – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – A bírósági határozatok tartalma útján megvalósuló fegyelmi vétségek – Független és törvény által létrehozott fegyelmi bíróságok – Az észszerű határidő és a védelemhez való jog tiszteletben tartása a fegyelmi eljárásokban – EUMSZ 267. cikk – A nemzeti bíróságok azon jogának és kötelezettségének korlátozása, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljanak a Bírósághoz”

A C-791/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2019. október 25-én

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: K. Banks, S. L. Kalėda és H. Krämer, később: K. Banks, S. L. Kalėda és P. J. O. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek,

támogatják:

a **Belga Királyság** (képviselik: C. Pochet, M. Jacobs és L. Van den Broeck, meghatalmazotti minőségben),

a **Dán Királyság** (képviselik kezdetben: M. Wolff, M. Jespersen és J. Nymann-Lindegren, később: M. Wolff és J. Nymann-Lindegren, meghatalmazotti minőségben),

a **Holland Királyság** (képviselik: M. K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben),

a **Finn Köztársaság** (képviselik: M. Pere és H. Leppo, meghatalmazotti minőségben),

a **Svéd Királyság** (képviselik: C. Meyer-Seitz, H. Shev, A. Falk, J. Lundberg és H. Eklinder, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó felek,

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: B. Majczyna, D. Kupczak, S. Żyrek, A. Dalkowska és A. Gołaszewska, meghatalmazotti minőségben)

* Az eljárás nyelve: lengyel.

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal (előadó), M. Vilaras, M. Ilešič, A. Kumin és N. Wahl tanácselnökök, T. von Danwitz, C. Toader, K. Jürimäe, C. Lycourgos, N. Jääskinen, I. Ziemele és J. Passer bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. december 1-jei tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2021. május 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Lengyel Köztársaság:

– mivel lehetővé teszi, hogy a bírósági határozatok tartalmát fegyelmi vétségnek lehessen minősíteni a rendes bíróságok bírái tekintetében (a 2001. július 27-i ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych [a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, Dz. U., 98. sz., 1070. tétel] 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [52., 55., 60., 125., 1469. és 1495. tétel] közzétett, egymást követő módosításokból eredő változata [a továbbiakban: a rendes bíróságokról szóló törvény] 107. cikkének 1. §-a, valamint a 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższym [a legfelsőbb bíróságról szóló törvény, Dz. U., 2018, 5. tétel] 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [825. tétel] közzétett, egységes szerkezetbe foglalt változata [a továbbiakban: a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény] 97. cikkének 1. és 3. §-a);

– mivel nem garantálja a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) Izba Dyscyplinarnájának (fegyelmi tanács; a továbbiakban: fegyelmi tanács) függetlenségét és pártatlanságát, amelynek hatáskörébe tartozik azoknak a határozatoknak a felülvizsgálata, amelyeket a bírákkal szembeni fegyelmi eljárások keretében fogadtak el (a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 3. cikkének 5. pontja, 27. cikke és 73. cikkének 1. §-a összefüggésben értelmezve a 2017. december 8-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw [a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes egyéb törvények módosításáról szóló törvény, Dz. U., 2018, 3. tétel] útján módosított, 2011. május 12-i ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa [a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény, Dz. U., 126. sz., 714. tétel; a továbbiakban: a KRS-ről szóló törvény] 9a. cikkével);

– mivel diszkrecionális jogkört biztosít a fegyelmi tanács elnökének ahhoz, hogy kijelölje az első fokon hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróságot a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos ügyekben (a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikkének 3. §-a és 114. cikkének 7. §-a), és

ezért nem biztosítja, hogy a fegyelmi ügyekben döntő bíróság „törvény által létrehozott” bíróság legyen; valamint

– mivel hatáskört biztosít az igazságügyi miniszternek ahhoz, hogy igazságügyi miniszteri fegyelmi biztost nevezzen ki (a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke), ezért nem biztosítja, hogy a rendes bíróságok bíráival szembeni fegyelmi ügyeket észszerű időn belül vizsgálják meg, továbbá mivel előírja, hogy a képviselő kijelöléséhez, valamint a képviselő általi védelem ellátásához kapcsolódó cselekmények nem függesztik fel a fegyelmi eljárást (e törvény 113a. cikke), és hogy a fegyelmi bíróság az értesített, eljárás alá vont bíró vagy képviselője igazolt távolléte ellenére is folytatja az eljárást (az említett törvény 115a. cikkének 3. §-a), és következésképpen nem biztosítja a rendes bíróságok eljárás alá vont bíráit megillető védelemhez való jog tiszteletben tartását,

nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit,

valamint

mivel lehetővé teszi, hogy a fegyelmi eljárás kilátásba helyezésével korlátozzák a bíróságok azon jogát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek az Európai Unió Bírósága elé, nem teljesítette az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés

2 Az EUSZ 2. cikk szövege a következő:

„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”

3 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.”

4 Az EUMSZ 267. cikk értelmében:

„Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése;

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

[…]”

A Charta

5 Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) „Igazságszolgáltatás” című VI. címe magában foglalja többek között „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” című 47. cikket, amely a következőképpen szól:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. […]

[…]”

A lengyel jog

Az alkotmány

6 Az alkotmány 179. cikke értelmében a Lengyel Köztársaság elnöke (a továbbiakban: köztársasági elnök) a bírákat a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország, a továbbiakban: KRS) javaslata alapján határozatlan időre nevezi ki.

7 Az alkotmány 187. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. A [KRS] tagjai:

1) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke, az igazságügyi miniszter, a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] elnöke és a köztársasági elnök által kijelölt személy,

2) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választott tizenöt tag,

3) a [Sejm (Szejm, Lengyelország)] által a képviselők közül választott négy tag és a szenátus által a szenátorok közül választott két tag.

[…]

3. A [KRS] választott tagjainak hivatali ideje négy év.

4. A [KRS] működésének szabályait, tevékenységi körét, munkamódszerét és tagjai megválasztásának módját törvény határozza meg.”

A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény

8 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény eredeti változata 2018. április 3-án lépett hatályba. E törvény a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül két új tanácsot hozott létre, nevezetesen egyrészt az e törvény 3. cikkének 5. §-a szerinti fegyelmi tanácsot, másrészt pedig az Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższegót (a legfelsőbb bíróság rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsa).

9 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 6. cikke értelmében:

„1. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke észrevételeket nyújt be az illetékes hatóságokhoz azon megállapított jogi szabálytalanságokra vagy hiányosságokra vonatkozóan, amelyeket a jogállamiság, a társadalmi igazságosság és a Lengyel Köztársaság jogrendszere kohéziójának biztosítása érdekében meg kell szüntetni.

2. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnöke, aki a fegyelmi tanács munkáját irányítja, észrevételeket nyújt be az illetékes hatóságokhoz azon megállapított jogi szabálytalanságokra vagy hiányosságokra vonatkozóan, amelyeket az említett tanács hatáskörébe tartozó ügyek hatékony kezelésének biztosítása, illetve a fegyelmi vétségek számának korlátozása érdekében meg kell szüntetni.”

10 E törvény 7. cikkének 3. és 4. §-a értelmében:

„3. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnökét a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] költségvetésének végrehajtását illetően az államháztartásért felelős miniszter hatáskörei illetik meg.

4. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácsának működésével kapcsolatos költségvetés végrehajtását illetően a [Sąd Najwyższynek (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi tanács munkáját irányító elnökét az államháztartásért felelős miniszter hatáskörei illetik meg.”

11 Az említett törvény 20. cikke a következőket mondja ki:

„A fegyelmi tanács és a fegyelmi tanácsban eljáró bírák tekintetében a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnökének:

– a 14. cikk 1. §-ának 1., 4. és 7. pontjában, a 31. cikk 1. §-ában, a 35. cikk 2. §-ában, a 36. cikk 6. §-ában, a 40. cikk 1. és 4. §-ában, valamint az 51. cikk 7. és 14. §-ában meghatározott jogosultságait a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnöke gyakorolja, aki a fegyelmi tanács munkáját irányítja;

– a 14. cikk 1. §-ának 2. pontjában és az 55. cikk 3. §-ának második mondatában meghatározott jogosultságait a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnökével egyetértésben gyakorolja, aki a fegyelmi tanács munkáját irányítja.”

12 Ugyanezen törvény 27. cikkének 1. §-a a következőket írja elő:

„A fegyelmi tanács hatáskörébe tartoznak:

1) a fegyelmi ügyek
   a) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bíráit érintően,
   b) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] által vizsgált, a következő törvények alapján lefolytatott fegyelmi eljárások:

      […]

      – [a rendes bíróságokról szóló] törvény […],

      […]”

13 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 35. cikkének 2. §-a értelmében a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke a bíró egyetértésével áthelyezheti a bírót egy másik tanácson belül betöltendő tisztségbe.

14 Az említett törvény 73. cikkének 1. §-a következőképpen rendelkezik:

„A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bíráit érintő fegyelmi ügyekben a fegyelmi bíróságok a következők:

1) első fokon: a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a fegyelmi tanácsának két bírájából és a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] egy ülnökéből álló tanácsban;

2) másodfokon: a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a fegyelmi tanácsának három bírájából és a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] két ülnökéből álló tanácsban.”

15 Az említett törvény 97. cikkének szövege a következő:

„1. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], amennyiben valamely ügy vizsgálata során nyilvánvaló szabálysértést állapít meg, az egyéb jogosultságaitól függetlenül felhívja az érintett bíróság figyelmét a megállapított jogsértésre. A megállapított jogszabálysértésre való figyelemfelhívás előtt tájékoztatnia kell az ítélkező testületben részt vevő bírót vagy bírákat arról a

lehetőségről, hogy 7 napon belül írásbeli magyarázatot nyújthatnak be. A jogszabálysértés felfedezése és megállapítása nem befolyásolja az ügy kimenetelét.

[…]

3. § A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a jogszabálysértésre történő figyelemfelhívás esetén, fegyelmi ügy vizsgálata iránti kérelmet nyújthat be a fegyelmi bírósághoz. Az elsőfokú fegyelmi bíróság a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)]."

16 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény átmeneti rendelkezései magukban foglalják többek között e törvény 131. cikkét, amely a következőképpen rendelkezik:

„Amíg a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácson belül [eljáró] valamennyi bírája kinevezésre nem került, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] többi bírája nem helyezhető át az e tanácson belül betöltendő tisztségbe."

17 A 2018. május 9-én hatályba lépett, 2018. április 12-i ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény módosításáról szóló törvény, Dz. U. 2018, 847. tétel) 1. cikkének 14. pontja módosította a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 131. cikkét. E módosított cikk a következőket írja elő:

„A jelen törvény hatálybalépése idején a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] más tanácsain belüli tisztséget betöltő bírák a fegyelmi tanácsba áthelyezhetők. Amíg a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácson belül eljáró összes bírájának kinevezése első alkalommal meg nem történt, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] valamely másik tanácsában szolgálatot teljesítő bíró a fegyelmi tanácsba való áthelyezése érdekében a [KRS-hez] kérelmet terjeszt elő, miután megszerezte a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke és a [Sąd Najwyższynek (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi tanács munkáját irányító elnöke, valamint azon tanács elnökének hozzájárulását, amelyben a kérelmet előterjesztő bíró szolgálatot teljesít. Amíg a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanácsán belüli összes álláshelyet első alkalommal be nem töltik, az e tanácson belüli tisztséget ellátó személyeket a [KRS] javaslatára a [köztársasági elnök] nevezi ki."

A rendes bíróságokról szóló törvény

18 A rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A bíró fegyelmi felelősséggel tartozik a szakmai kötelezettségszegésekért (fegyelmi vétségek), beleértve a jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértését és a hivatal méltóságának megsértését is."

19 E törvény 110. cikke 1. és 3. §-ának szövege a következő:

„1. § A bírák fegyelmi ügyeiben eljár:

1) első fokon:
   a) a fellebbviteli bíróságok mellett működő fegyelmi bíróság háromtagú tanácsban,

b) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi tanácsának két bírájából és a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] egy ülnökéből álló tanácsban jár el a közvádra üldözendő szándékos bűncselekmények vagy a szándékos adóbűncselekmények tényállási elemeit megvalósító fegyelmi kötelességszegésekre vonatkozó ügyekben, vagy olyan ügyekben, amelyekben a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi ügyek elbírálását a jogsértés megjelölésével kérte;

2) másodfokon: a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] a fegyelmi tanácsának két bírájából és a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] egy ülnökéből álló tanácsban.

[…]

3. § Az 1. § 1) pontjának a) alpontjában említett ügyek elbírálásában nem vehet részt az a fegyelmi bíróság, amelynek illetékességi területén a fegyelmi eljárással érintett bíró hivatalt tölt be. Az ügy elbírálására hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróságot a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] elnöke nevezi ki, aki a fegyelmi biztos kérelmére a fegyelmi tanács munkáját irányítja.”

20 Az említett törvény 112b. cikke a következőket írja elő:

„1. § Az igazságügyi miniszter a miniszter által kinevezett fegyelmi biztost megbízhatja, hogy járjon el a bírákra vonatkozó meghatározott ügyekben. Az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos kinevezése minden más fegyelmi biztosnak az ügyből való kizárását eredményezi.

2. § […] Indokolt esetekben, különösen az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos halála esetében, vagy ha a fegyelmi biztos megbízatásának ellátásában hosszabb időn keresztül akadályoztatva van, az igazságügyi miniszter e személy helyére másik bírót nevez ki, vagy a közvádra üldözendő szándékos bűncselekmények kritériumait megvalósító fegyelmi kötelezettségszegés esetében bírót vagy ügyészt nevez ki.

3. § Az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos az igazságügyi miniszter kérelmére eljárást kezdeményezhet vagy beavatkozhat folyamatban lévő eljárásba.

4. § Az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos kinevezése a vizsgálati eljárás vagy fegyelmi eljárás megindítása kezdeményezésének felel meg.

5. § Az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos megbízatása a fegyelmi eljárás megindítását megtagadó, a fegyelmi eljárást megszüntető vagy a fegyelmi eljárást lezáró határozat jogerőre emelkedésével megszűnik. Az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos megbízatásának megszűnése nem zárja ki, hogy az igazságügyi miniszter ugyanabban az ügyben újból igazságügyi miniszteri fegyelmi biztost nevezzen ki.”

21 Ugyanezen törvény 113. cikkének 2. és 3. §-a a következőképpen rendelkezik:

„2. § Ha az eljárás alá vont bíró egészségügyi okokból nem vehet részt a fegyelmi bíróság előtti eljárásban, a fegyelmi bíróság elnöke vagy a bíróság az eljárás alá vont bíró indokolt kérelmére hivatalból az ügyvédek vagy jogtanácsosok közül választott képviselőt rendel ki. Az eljárás alá vont bírónak a kérelméhez csatolnia kell az igazságügyi orvosszakértő által kiállított igazolást, amely tanúsítja, hogy a bíró egészségi állapota nem teszi lehetővé a fegyelmi eljárásban való részvételét.

3. § Kivételesen, amennyiben a körülményekből kitűnik, hogy a kérelem benyújtásának elmulasztása az eljárás alá vont bírónak fel nem róható okokból ered, a 2. §-ban említett kérelem hiányában is sor kerülhet a képviselő hivatalból történő kirendelésére.”

22 A rendes bíróságokról szóló törvény 113a. cikke a következőképpen szól:

„A képviselő hivatalból történő kirendeléséhez, valamint a képviselő általi védelem ellátásához kapcsolódó cselekmények nem függesztik fel az eljárást.”

23 E törvény 114. cikkének 7. §-a értelmében:

„A fegyelmi vádak közlésekor a fegyelmi biztos felkéri a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanács munkáját irányító elnökét az ügyet első fokon vizsgáló fegyelmi bíróság kijelölésére. A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] fegyelmi tanács munkáját irányító elnöke a kérelem kézhezvételétől számított hét napon belül kijelöli e bíróságot.”

24 Az említett törvény 115a. cikkének 3. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A fegyelmi bíróság az eljárást az értesített, eljárás alá vont személy vagy képviselőjének igazolt távolléte ellenére is lefolytatja, kivéve, ha ez nem szolgálná a fegyelmi eljárás érdekét.”

A KRS-ről szóló törvény

25 A KRS-ről szóló törvény 9a. cikke értelmében:

„1. A Sejm [Szejm] a Sąd Najwyższy [(legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választja meg a [KRS] tizenöt tagját négyéves, közös hivatali időre.

2. Az 1. bekezdésben említett választás során a Szejm lehetőség szerint figyelembe veszi a különböző típusú és szintű bíróságok bírái [KRS-en] belüli képviseletének szükségességét.

3. A [KRS] bírák közül választott új tagjainak közös hivatali ideje a megválasztásuk napját követő napon kezdődik. A [KRS] leköszönő tagjai a feladataikat a [KRS] új tagjainak közös hivatali ideje megkezdésének napjáig látják el.”

26 A 2018. január 17-én hatályba lépett, a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2017. december 8-i törvény 6. cikkében foglalt átmeneti rendelkezés a következőket írja elő:

„A [KRS] korábban hatályos rendelkezések alapján megválasztott, a[z] [alkotmány] 187. cikke (1) bekezdésének 2) pontjában említett tagjainak hivatali ideje a [KRS] új tagjai hivatali idejének kezdőnapját megelőző napon szűnik meg, azonban legkésőbb a jelen törvény hatálybalépésétől számított 90. napon, kivéve ha az a hivatali idő lejárta miatt korábban megszűnt.”

A pert megelőző eljárás

27 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Lengyel Köztársaság a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) és a rendes bíróságok bíráira vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerre alkalmazandó új rendelkezések elfogadásával nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második

albekezdéséből és az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdéséből eredő kötelezettségeit, 2019. április 3-án felszólító levelet küldött e tagállamnak. E tagállam a felszólító levélre a 2019. június 1-jei levelében válaszolt, amelyben vitatta az uniós jog bármilyen megsértését.

28 2019. július 17-én a Bizottság indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben fenntartotta, hogy az így létrehozott új fegyelmi felelősségi rendszer sérti az uniós jog említett rendelkezéseit. Következésképpen ezen intézmény felszólította a Lengyel Köztársaságot, hogy a kézhezvételtől számított két hónapon belül tegye meg az indokolással ellátott véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Az említett tagállam a 2019. szeptember 17-i válaszában megalapozatlannak tartotta a Bizottság által megfogalmazott kifogásokat.

29 A Bizottság, mivel e választ nem találta meggyőzőnek, a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A Bíróság előtti eljárás

30 A Bíróság Hivatalához 2019. október 25-én benyújtott külön beadványában a Bizottság a Bíróság eljárási szabályzata 133. cikke (1) bekezdésének értelmében azt kérte a Bíróságtól, hogy a jelen ügyet gyorsított eljárásban bírálja el. E kérelem alátámasztása érdekében a Bizottság arra hivatkozott, hogy a keresetében megfogalmazott, a lengyel bírákra vonatkozó új fegyelmi felelősségi rendszerrel kapcsolatos kifogások a bírák függetlenségének biztosításához szükséges garanciák rendszerszintű megsértésén alapulnak. A jogbiztonság követelménye ezért szükségessé teszi az ügy lehető legrövidebb időn belül történő vizsgálatát az említett rendszer uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kétségek eloszlatása érdekében.

31 Az eljárási szabályzat 133. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felperes vagy az alperes kérelmére a Bíróság elnöke a másik fél, valamint az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy ezen eljárási szabályzat rendelkezéseitől eltérve az ügyet gyorsított eljárásban bírálják el, ha az ügy jellege azt követeli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.

32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez a gyorsított eljárás olyan eljárási eszközt képez, amelynek célja a rendkívül sürgős helyzetekre való reagálás. Egyebekben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy a gyorsított eljárás alkalmazásától el lehet tekinteni, ha az ügy által felvetett jogi problémák érzékeny és összetett jellege miatt az ilyen eljárás nehezen alkalmazható, különösen, ha a Bíróság előtti eljárás írásbeli szakaszának lerövidítése nem tűnik helyénvalónak (2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, a továbbiakban: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, EU:C:2021:393, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 A jelen ügyben a Bíróság elnöke – az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően – 2019. november 26-án úgy határozott, hogy a Bizottság jelen ítélet 30. pontjában említett kérelmét el kell utasítani.

34 Noha ugyanis a jelen keresetben felvetett, az uniós jog alapvető rendelkezéseire vonatkozó kérdések eleve elsődleges fontosságúnak bizonyulhatnak az Unió igazságszolgáltatási rendszerének megfelelő működése szempontjából, amelyhez a nemzeti bíróságok függetlensége elengedhetetlen, e kérdések érzékeny és összetett jellege miatt – és mivel e kérdések ezenfelül a Lengyelországban az igazságszolgáltatás területén lefolytatott széleskörű reform keretébe

illeszkednek – nehezen lehetne alkalmazni a gyorsított eljárást (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 105. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Mindazonáltal az említett kereset tárgyára és az általa felvetett kérdések jellegére tekintettel a Bíróság elnöke az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján a 2019. november 26-i határozatával elrendelte a jelen ügy soron kívüli elbírálását.

36 A Bizottság egyébiránt a Bíróság Hivatalához 2020. január 23-án benyújtott külön iratban az EUMSZ 279. cikk és az eljárási szabályzat 160. cikkének (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben kérte a Bíróságot, hogy az ügy érdemében történő ítélethozataláig kötelezze a Lengyel Köztársaságot arra, hogy:

– függessze fel a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 3. cikke 5. pontjának, 27. cikkének és 73. cikke 1. §-ának alkalmazását, amelyek a fegyelmi tanács azon hatáskörének alapját képezik, hogy a bírákra vonatkozó fegyelmi ügyekben mind elsőfokú, mind másodfokú eljárásban határozatot hozzon;

– tartózkodjon a fegyelmi tanács előtt folyamatban lévő ügyek olyan ítélkező testület elé utalásától, amely nem felel meg a többek között a 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítéletben (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, a továbbiakban: A. K. és társai ítélet, EU:C:2019:982) meghatározott függetlenségi követelményeknek; valamint

– a Bíróság által hozott, a kért ideiglenes intézkedéseket elrendelő végzés közlését követően legkésőbb egy hónappal tájékoztassa a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet annak érdekében tett, hogy teljes mértékben eleget tegyen e végzésnek.

37 A 2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzésben (C-791/19 R, EU:C:2020:277) a Bíróság a jelen ügy érdemében történő ítélethozatalig helyt adott e kérelemnek.

38 A Bíróság elnöke a 2020. február 11-i, 19-i és 20-i végzésével megengedte a Belga Királyságnak, a Dán Királyságnak, a Holland Királyságnak, a Finn Köztársaságnak és a Svéd Királyságnak, hogy az eljárásba a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhassanak.

39 Az eljárás írásbeli szakaszát követően, amelynek során a Lengyel Köztársaság ellenkérelmet, majd a Bizottság válaszára reagálva viszonválaszt, valamint az előző pontban említett öt beavatkozó tagállam által benyújtott beavatkozási beadványokra válaszul válaszbeadványt nyújtott be, a 2020. december 1-jei tárgyaláson sor került a felek szóbeli érveinek meghallgatására. A főtanácsnok 2021. május 6-án ismertette az indítványát, amely napon következésképpen lezárult az eljárás szóbeli szakasza.

40 A Bíróság Hivatalához 2021. június 10-én benyújtott beadványában a Lengyel Köztársaság az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérte. E kérelem alátámasztása érdekében lényegében megjegyezte, hogy nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, amelyből állítása szerint kitűnik, hogy nem tárták fel kellően a jelen ügy körülményeit.

41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és a Bíróság eljárási szabályzata nem teszi lehetővé a felek számára, hogy a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig az annak alapjául szolgáló, a főtanácsnok által kifejtett indokolás. Következésképpen az, ha valamelyik fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 A Bíróság azonban az eljárási szabályzata 83. cikkének megfelelően a főtanácsnok meghallgatását követően bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva.

44 A jelen ügyben a Bíróság mindazonáltal a főtanácsnok meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy a Lengyel Köztársaság állításával ellentétben az eljárás írásbeli szakaszát és a Bíróság előtt tartott tárgyalást követően a határozathozatalhoz szükséges valamennyi információval rendelkezik. E körülmények között nem kell elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

A keresetről

45 Keresetének alátámasztása érdekében a Bizottság öt kifogást fogalmaz meg, amelyek közül az első, a második, a harmadik és a negyedik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének megsértésén, míg az ötödik az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdésének megsértésén alapul.

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének megsértésére alapított, első, második, harmadik és negyedik kifogásról

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének alkalmazhatóságáról és hatályáról

– A felek érvei

46 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a Lengyel Köztársaságnak az indokolással ellátott véleményre adott válaszában szereplő állításával ellentétben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése alkalmazandó a jelen ügyben. Az említett rendelkezés ugyanis annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy az uniós jog értelmében vett „bíróságként” az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben esetlegesen döntést hozó nemzeti fórumok – így a lengyel rendes bíróságok és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) is – tegyenek eleget a hatékony bírói jogvédelem biztosítására alkalmas, többek között az említett fórumok függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatos követelményeknek.

47 Márpedig a függetlenség és a pártatlanság e követelményei különösen olyan szabályok meglétét feltételezik, amelyek alkalmasak arra, hogy eloszlassák a jogalanyok minden észszerű kétségét az érintett fórumok külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően. E tekintetben az igazságszolgáltatás függetlensége nemcsak az igazságszolgáltatási feladatok konkrét ügyekben való gyakorlására vonatkozik, hanem a bírósági szervezetre és arra a kérdésre is, hogy az érintett fórum által nyújtott garanciák alkalmasak-e a „függetlenség látszatának” biztosítására, amely alkalmas azon bizalom fenntartására, amelyet a bíróságoknak egy demokratikus társadalomban kell kelteniük.

48 Amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, e célból különösen az szükséges, hogy a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer tartalmazza az annak elkerüléséhez elengedhetetlen biztosítékokat, hogy e rendszert a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel, ami olyan szabályok megalkotását követeli meg, amelyek egyaránt meghatározzák a fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat és a konkrétan alkalmazandó szankciókat, illetve amelyek egy független fórum olyan eljárását írják elő, amely maradéktalanul biztosítja a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat, különösen a védelemhez való jogot, továbbá amely szabályok biztosítják a fegyelmi testület határozatainak bíróság előtti megtámadhatóságát.

49 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság többek között azt állítja, hogy a Charta 47. és 48. cikke – az Unió jogának a Charta 51. cikke (1) bekezdése értelmében vett végrehajtása hiányában – nem alkalmazható a nemzeti bírákat érintő fegyelmi ügyekre. Közelebbről, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése nem képezi sem a védelemhez való alapvető jog, sem az észszerű időn belül történő meghallgatáshoz való jog forrását. E tagállam úgy véli, hogy a Bizottság által vitatott eljárási rendelkezések alapján lefolytatott fegyelmi ügyek tisztán belső jellegűek, és a lengyel hatóságok ezen eljárások meghatározásával nem az EUSZ 5. cikkel és az EUMSZ 3. és EUMSZ 4. cikkel összefüggésben értelmezett cikk értelmében vett, uniós jog által szabályozott területeket szabályoztak.

– *A Bíróság álláspontja*

50 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az Unió olyan államokat foglal magában, amelyek szabadon és önként kötelezték el magukat az EUSZ 2. cikkben említett közös értékek iránt, tiszteletben tartják azokat, és elkötelezettek azok érvényesítése mellett. Konkrétan az EUSZ 2. cikkből következik, hogy az Unió olyan értékeken, például a jogállamiság értékén alapul, amelyek közösek a tagállamokban, az – egyebek mellett – az igazságosság társadalmában. E tekintetben ki kell emelni, hogy a tagállamok és különösen a bíróságaik közötti kölcsönös bizalom azon az alapvető előfeltevésen alapul, amely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az Unió alapjául szolgáló számos közös értékben, amint azt ez a cikk kimondja (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A legfelsőbb bíróság függetlensége], C-619/18, EU:C:2019:531, 42. és 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 160. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Egyebekben az EUSZ 2. cikkben rögzített értékeknek valamely tagállam általi tiszteletben tartása a Szerződések e tagállamra való alkalmazásából eredő valamennyi jog gyakorlásának feltételét képezi. A tagállamok tehát nem módosíthatják jogszabályaikat oly módon, hogy az a jogállamiság értéke védelmének csorbítását eredményezze, amely értéket többek között az EUSZ 19. cikk konkretizálja. A tagállamok ily módon kötelesek biztosítani annak elkerülését, hogy az igazságszolgáltatási szervezetre vonatkozó jogszabályaik ezen értékre tekintettel leértékelődjenek,

azáltal, hogy nem fogadnak el olyan szabályokat, amelyek sértik a bírói függetlenséget (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 63–65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 162. pont).

52 Amint azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket és eljárásokat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükségesek. A jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói védelmének elve ugyanis, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése utal, a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugvó uniós jogi alapelv, amelyet rögzít a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. és 13. cikke, és amelyet jelenleg a Charta 47. cikke is megerősít (Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 190. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatályát illetően egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy ez a rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területekre” vonatkozik, függetlenül attól a helyzettől, amelyben e jogot a tagállamok a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A legfelsőbb bíróság függetlensége], C-619/18, EU:C:2019:531, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 192. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell többek között, hogy jogorvoslati rendszerében, az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak” minősülő fórumok, amelyek ilyen minőségükben az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, a továbbiakban: A. B. és társai ítélet, EU:C:2021:153, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Márpedig nem képezi vita tárgyát, hogy mind a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság), és különösen az e bíróságon belül működő fegyelmi tanács, mind a lengyel rendes bíróságok az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekről határozhatnak, és az uniós jog szerinti „bíróságként” az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” alkalmazandó lengyel jogorvoslati rendszerbe tartoznak, így e bíróságoknak teljesíteniük kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A legfelsőbb bíróság függetlensége], C-619/18, EU:C:2019:531, 56. pont; 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A rendes bíróságok függetlensége], C-192/18, EU:C:2019:924, 104. pont).

56 E tekintetben emlékeztetni kell arra – amint arra a Lengyel Köztársaság rámutat –, hogy jóllehet a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete kétségtelenül a tagállamok hatáskörébe tartozik, ez nem változtat azon, hogy e hatáskör gyakorlása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból és különösen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeiket (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A legfelsőbb bíróság függetlensége], C-619/18, EU:C:2019:531, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet [A rendes bíróságok függetlensége], C-192/18, EU:C:2019:924, 102. pont).

57 Mivel az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése azt írja elő valamennyi tagállam számára, hogy meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a többek között a Charta 47. cikke értelmében vett hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek, ezen utóbbi rendelkezést megfelelő módon figyelembe kell venni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezéséhez (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig annak biztosítása érdekében, hogy ilyen hatékony bírói jogvédelmet nyújthassanak azok a szervek, amelyeknek esetlegesen az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk, alapvető fontosságú e szervek függetlenségének védelme, amint azt a Charta 47. cikkének második bekezdése is megerősíti, amely a „független” bírósághoz való fordulás jogát a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog egyik követelményeként említi (Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 194. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 A bíróságok függetlenségére vonatkozó e követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való alapvető jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog által megkövetelt függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint a tagjaikat érintő elfogultsági, kizárási és felmentési okokat illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 E tekintetben fontos, hogy a bírákat ne érje a függetlenségüket veszélyeztető külső beavatkozás vagy nyomás. A bírák jogállására, valamint hivatásuk gyakorlására alkalmazandó szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira, továbbá ily módon a bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak a jogalanyokban keltenie kell (Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 197. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Még konkrétabban, a fegyelmi felelősségi rendszerre irányadó szabályokat illetően a függetlenségnek az uniós jogból és különösen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből fakadó követelménye – az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – azt is feltételezi, hogy ez a rendszer tartalmazza az ahhoz szükséges garanciákat, hogy elkerülhető legyen annak veszélye, hogy ezt a rendszert a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel. E tekintetben az olyan szabályok megalkotása, amelyek egyaránt meghatározzák – többek között – a fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat és a konkrétan alkalmazandó szankciókat, illetve amelyek egy független fórum olyan eljárását írják elő, amely maradéktalanul biztosítja a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat, különösen a védelemhez való jogot, továbbá amely szabályok biztosítják a fegyelmi testület határozatainak bíróság előtti megtámadhatóságát, az igazságszolgáltatás

függetlenségének megőrzéséhez elengedhetetlen garanciáknak minősülnek (Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 A fentiekre tekintettel a Bizottság által az első, második, harmadik és negyedik kifogás keretében vitatott, a fegyelmi felelősségi rendszerrel kapcsolatos nemzeti szabályok az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésére tekintettel történő vizsgálat tárgyát képezhetik, ezért meg kell vizsgálni, hogy e rendelkezés ezen intézmény által hivatkozott megsértései megvalósultak-e.

A második kifogásról

– A felek érvei

63 Az elsőként vizsgálandó második kifogásával a Bizottság az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének megsértésére hivatkozik, amennyiben az a fegyelmi tanács, amely a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyekben első és másodfokon, illetve a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyekben esettől függően vagy másodfokon, vagy első és másodfokon egyaránt eljár, nem felel meg a megkövetelt függetlenségi és pártatlansági garanciáknak.

64 Noha általában véve a végrehajtó szerveknek a bírák kinevezési folyamatában való részvétele önmagában nem olyan jellegű, hogy befolyásolja e bírák függetlenségét vagy pártatlanságát, a jelen ügyben figyelembe kell venni, hogy a lengyelországi különböző jogalkotási reformok összessége, illetve e reformok egyidejű bevezetése olyan szerkezeti törést okozott, amely már nem teszi lehetővé sem azt, hogy fenntartsák az igazságszolgáltatás függetlenségének és pártatlanságának látszatát, illetve azon bizalmat, amelyet a bíróságoknak a demokratikus társadalomban kelteniük kell, sem pedig azt, hogy eloszlassák a jogalanyok jogos kétségeit a fegyelmi tanács külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően.

65 E törés különböző tényezőkből fakad, többek között abból a körülményből, hogy a fegyelmi tanácsot, amelyet különösen a bírák fegyelmi ügyeivel kapcsolatos hatáskörrel ruháztak fel, előzmények nélkül hozták létre, miközben a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül olyan magas szintű szervezeti és pénzügyi autonómiát biztosítottak számára, amellyel e bíróság más tanácsai nem rendelkeznek, továbbá abból, hogy látható indokolás nélkül és az alkalmazandó általános szabálytól eltérve előírták, hogy az ezen új tanácson belüli álláshelyek kizárólag új bírák KRS javaslatára történő, köztársasági elnök általi kinevezése révén tölthetők be, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) más tanácsaiban már tisztséget betöltő bírák áthelyezésével azonban nem.

66 Ebben az összefüggésben az a körülmény is releváns, hogy közvetlenül azelőtt, hogy sor került volna ezen új bírák fegyelmi tanácson belüli kinevezésére, a KRS-t alkotó tagok folyó megbízatásának lerövidítésével teljesen megváltozott a KRS összetétele, amely változás mögött e testület bírói hivatalt betöltő tizenöt tagja kijelölésének módjára vonatkozó új szabályok állnak, amelyek előírása szerint e bírákat a korábbiaktól eltérően ezentúl nem maguk a bírák, hanem a Szejm választja meg. Ezen újítások következtében a KRS-t alkotó 25 tag közül 23 tagot ezentúl a jogalkotó vagy végrehajtó hatóságok neveznek ki, illetve e tagok az említett hatóságokat képviselik, ami e szerv átpolitizálódásához, következésképpen pedig az említett hatóságok által a fegyelmi tanács bíráinak kinevezési folyamatára gyakorolt befolyás növeléséhez vezet, amint azt

különösen a Jog a Demokráciáért Európai Bizottság (úgynevezett Velencei Bizottság) a 2017. december 11-i 904/2017. sz. véleményében [CDL(2017)031], illetve a Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO) a Lengyelországról szóló, 2018. március 23-i *ad hoc* jelentésében egyaránt hangsúlyozta.

67 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság azt állítja, hogy mind a fegyelmi tanács tagjainak kinevezési eljárása, amely végeredményben a más tagállamokban hatályos eljárásokhoz hasonlít, mind az e tagokat a kinevezésüket követően megillető biztosítékok alkalmasak az említett tanács függetlenségének biztosítására.

68 A nemzeti jog ugyanis kimerítő jelleggel meghatározza azokat a feltételeket, amelyeknek a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belüli bírói hivatalra pályázó személyeknek meg kell felelniük, az említett bírák kinevezésére irányuló eljárás pedig a nyilvános pályázati felhívás közzétételét követően magában foglalja a KRS általi kiválasztást, amelynek alapján e szerv a kiválasztott pályázók kinevezésére irányuló javaslatot tesz, amely végül a köztársasági elnök általi kinevezéshez vezet, aki nem köteles követni a KRS javaslatát.

69 Egyébiránt a KRS új összetétele alig különbözik az egyes más tagállamokban létrehozott nemzeti igazságszolgáltatási tanácsok jellemző összetételétől, és az hozzájárult e szerv demokratikus legitimitásának megerősítéséhez és a lengyel igazságszolgáltatás reprezentativitásának fokozásához.

70 Végül a fegyelmi tanács bíráinak függetlensége a kinevezésüket követően egy olyan biztosítékok alkotta rendszer meglétéből ered, amelyek többek között a megbízatásuk határozatlan időtartamával, az elmozdíthatatlanságukkal, a mentelmi jogukkal, a politikától való távolmaradásra vonatkozó kötelezettségükkel, valamint a különböző szakmai összeférhetetlenségekkel és a kiemelkedően magas díjazással kapcsolatosak. Ami a fegyelmi tanácsot megillető nagy fokú igazgatási, pénzügyi és ítélkezési autonómiát illeti, az alkalmas e fórum függetlenségének megerősítésére azáltal, hogy védelmet nyújt a tagjai számára a szervezeten belüli szakmai alárendeltséghez vagy a kollegialitáshoz kapcsolódó kockázatokkal szemben abban az esetben, ha a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) többi tanácsának bíráira vonatkozó fegyelmi ügyekben kell eljárniuk.

71 Mindemellett a fegyelmi tanácsnak a lengyel végrehajtó hatalommal szembeni függetlenségét tükrözik e fórum határozatai is, amelyekből többek között kitűnik, hogy azon tizennyolc esetben, amelyben az igazságügyi miniszter megtámadta a fegyelmi bíróságoknak a bírákkal szemben első fokon hozott határozatát, a fegyelmi tanács hét esetben helybenhagyta a megtámadott határozatot, öt esetben súlyosabb fegyelmi szankciók kiszabásával megváltoztatta azt, két esetben megváltoztatta a felmentő határozatot és fegyelmi szankciókat szabott ki, szintén két esetben a felmentő határozatot megváltoztatva megállapította a fegyelmi vétség elkövetését, ugyanakkor eltekintett a szankció alkalmazásától, egy esetben a határozatot hatályon kívül helyezte és az érintett bíró halála miatt a fegyelmi eljárást megszüntette, egy esetben pedig megváltoztatta a szóban forgó határozatot és eltekintett a szankció kiszabásától, miután a szóban forgó vétség minősítését megváltoztatva azt kis súlyú fegyelmi vétségnek tekintette.

72 Válaszában a Bizottság azzal érvel, hogy a jelen kereset benyújtását követően hozott A. K. és társai ítélet időközben megerősítette a jelen kifogás megalapozottságát.

73 Ugyanez vonatkozik azon 2019. december 5-i ítéletre (III PO 7/18) és 2020. január 15-i végzésekre (III PO 8/18 és III PO 9/18) is, amelyekkel a Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (legfelsőbb bíróság [munkaügyi és társadalombiztosítási tanács], Lengyelország) – amely az A. K. és társai ítélet alapjául szolgáló alapügyekben a kérdést előterjesztő bíróság volt – az A. K. és társai ítéletben foglaltak alapján kimondta, hogy jelenlegi összetételében a KRS nem minősül pártatlan és a lengyel jogalkotó és végrehajtó hatalomtól független fórumnak, továbbá hogy a fegyelmi tanács nem minősül a Charta 47. cikke, az EJEE 6. cikke és az alkotmány 45. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „bíróságnak”. Ezekben a határozatokban a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a jelen ítélet 65. pontjában már említett tényezőkön felül többek között megemlíti, hogy először is a fegyelmi tanács számára a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráival kapcsolatos munkajogi, társadalombiztosítási és nyugállományba helyezési ügyekben is kizárólagos hatáskört biztosítottak, amely tárgykörök korábban a rendes bíróságok hatáskörébe tartoztak, másodszor, hogy a KRS-ről szóló törvény egymást követő különböző módosításai nyomán az érintett bírák kinevezési eljárása során jelentősen korlátozták a sikertelen pályázók azon lehetőségét, hogy vitassák a KRS határozatait, harmadszor, hogy a fegyelmi tanács bíráivá kinevezett személyek igen szoros kapcsolatban állnak a lengyel jogalkotó, illetve végrehajtó hatalommal, és negyedszer, hogy a fegyelmi tanács a létrehozása óta arra törekedett, hogy az A. K. és társai ítélet alapjául szolgáló ügyekben visszavonják a Bírósághoz előterjesztett, előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket.

74 Az említett határozatokban tett e megállapításokat később a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) jogelvi jelentőségű 2020. január 23-i határozata is megismételte, amelyet az említett bíróság az egyesített polgári, büntető és munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsában eljárva fogadott el.

75 Egyébiránt a fegyelmi tanács bírái előnyösebb helyzetben vannak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) más tanácsainak bíráihoz képest. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2019. december 5-i ítéletéből (III PO 7/18) ugyanis emellett kitűnik, hogy a fegyelmi tanácsra jelentősen kisebb munkateher hárul, mint az említett bíróság más tanácsaira, miközben – amint arra a Lengyel Köztársaság az ellenkérelmében hivatkozott – a fegyelmi tanács tagjainak díjazása mintegy 40%-kal magasabb a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) más tanácsaiban eljáró bírák díjazásánál.

76 Ami a Lengyel Köztársaság által hivatkozott azon biztosítékokat illeti, amelyek állítólagosan védelmet nyújtanak a fegyelmi tanács bírái számára a kinevezésüket követően, az A. K. és társai ítéletben foglaltakból kitűnik, hogy az említett biztosítékok meglététől függetlenül meg kell vizsgálni – az érintett fórum létrehozására vonatkozó és többek között az e fórumra ruházott hatáskörökkel, a fórum összetételével és az azon belül ülésező bírák kinevezésének részletes szabályaival kapcsolatos nemzeti rendelkezések átfogó elemzése révén –, hogy e különböző elemek nem alkalmasak-e arra, hogy az érintett bírák kinevezését követően a jogalanyokban jogos kétségeket keltsenek e bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően.

77 Viszonválaszában a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy a Bizottság keresetleveléből kitűnik, hogy a Bizottság második kifogása a jelen kereset tárgyát képező nemzeti rendelkezések jogi értékelésére, nem pedig a tényállás megállapítására vonatkozik. Márpedig a fegyelmi tanács függetlenségével kapcsolatos azon tényezők, amelyeket az A. K. és társai ítéletnek megfelelően a kérdést előterjesztő bíróságnak az említett ítélet alapjául szolgáló alapügyekben vizsgálnia kellett, semmilyen kapcsolatban nem állnak e nemzeti rendelkezések uniós joggal való összeegyeztethetőségének elvont értékelésével, hanem ténybeli jellegűek. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által az A. K. és társai ítéletet követően hozott határozatok tehát nem relevánsak az e tagállamnak a jelen kereset keretében felrótt kötelezettségszegés értékelése

szempontjából. A legfelsőbb bíróság 2020. január 23-i határozata nem érinti a fegyelmi tanács hatáskörét, ezenkívül az említett határozatot a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) a 2020. április 20-i ítéletében alkotmányellenesnek nyilvánította.

78 Végül a Lengyel Köztársaság a viszonválaszához csatol egy összesen mintegy 2300 oldalas dokumentumot, amely teljes áttekintést nyújt a fegyelmi tanács azon határozatairól, amelyek megerősítik az említett tagállamot abban a meggyőződésében, hogy az említett fórum teljes mértékben pártatlanul és függetlenül jár el. Egyébiránt az igazságügyi miniszter által 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben benyújtott jogorvoslati kérelmek alapján folytatott fegyelmi eljárásokban hozott határozatok összehasonlító áttekintéséből – amelyet szintén csatoltak e viszonválaszhoz – kitűnik, hogy míg 2017-ben és 2018-ban a legfelsőbb bíróság büntetőtanácsa az igazságügyi miniszter 14 kérelméből 6 kérelemnek adott helyt, a fegyelmi tanács 2018-ban és 2019-ben a 44-ből 17 kérelemnek adott helyt, ami azonos arányokat tükröz.

79 A Belga Királyság, a Dán Királyság, a Holland Királyság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság szerint az A. K. és társai ítéletben foglaltakból kitűnik különösen az, hogy a fegyelmi tanács nem felel meg a pártatlanság és a függetlenség uniós jogból eredő követelményeinek. A Belga Királyság szerint ezenfelül ezt a következtetést támaszthatják alá a nemzetközi fórumok keretében elfogadott különböző eszközök is, például a bírák és ügyészek jogállásáról szóló európai charta és a Velencei Bizottság 2020. január 16-i 977/2019. sz. véleménye, amely vélemény többek között a rendes bíróságokról szóló törvény és a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 2019. december 20-i módosításaira vonatkozik.

– *A Bíróság álláspontja*

80 Amint az a Bíróságnak a jelen ítélet 61. pontjában felhívott ítélkezési gyakorlatából következik, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállam feladata annak biztosítása, hogy az uniós jog által szabályozott területeken a jogorvoslati rendszerük hatálya alá tartozó bíróságok bíráira alkalmazandó fegyelmi felelősségi rendszer tiszteletben tartsa a bírói függetlenség elvét, különösen annak biztosításával, hogy az említett bíróságok bíráival szemben indított fegyelmi eljárások keretében hozott határozatokat olyan fórum vizsgálja felül, amely maga is megfelel a hatékony bírói jogvédelem garanciáinak, köztük a függetlenség garanciájának (2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 35. pont).

81 Márpedig a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 27. cikkének 1. §-ából, 73. cikkének 1. §-ából és 97. cikkének 3. §-ából, valamint a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikkének 1. §-ából következik, hogy ezentúl a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény alapján létrehozott fegyelmi tanács hatáskörébe tartozik az esetleges fegyelmi határozatok meghozatala a lengyel bírák vonatkozásában. E tanács a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráit érintő fegyelmi ügyekben első és másodfokon, míg a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyekben esettől függően vagy első fokon, vagy mind első, mind másodfokon jár el. Az előző pontban felidézett elvekből tehát az következik, hogy az uniós jog és különösen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében egy olyan fórumnak, mint a fegyelmi tanács, biztosítania kell a függetlenségéhez és a pártatlanságához megkövetelt garanciák teljes érvényesülését.

82 Amint azt a Bíróság e tekintetben már pontosította, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) és a rendes bíróságok bírái saját függetlenségének befolyásolására pusztán annak kilátásba helyezése is alkalmas, hogy ki vannak téve egy olyan fegyelmi eljárás kockázatának, amely olyan fórum igénybevételéhez vezethet, amelynek függetlensége nem biztosított (2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 90. pont).

83 E tekintetben figyelembe kell venni különösen azt, hogy a fegyelmi intézkedések súlyos következményekkel járhatnak a szankciókkal sújtott bírák életére és előmenetelére. Amint arra az Emberi Jogok Európai Bírósága is rámutatott, a bírósági felülvizsgálatot ezért hozzá kell igazítani a szóban forgó határozatok fegyelmi jellegéhez. Ha ugyanis egy állam ilyen fegyelmi eljárást indít, a nyilvánosságnak az igazságszolgáltatás működésébe és függetlenségébe vetett bizalma forog kockán, amely bizalom a demokratikus államokban magának a jogállamiságnak a fennállását biztosítja (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2018. november 6., Ramos Nunes de Carvalho e Sá kontra Portugália, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 196. §; 2021. március 9-i Eminağaoğlu kontra Törökország ítélet, CE:ECHR:2021:0309JUD007652112, 97. §).

84 Második kifogásával a Bizottság lényegében azt állítja, hogy a fegyelmi tanács létrehozásának sajátos körülményeire, e tanács bizonyos jellemzőire, valamint az azon belül ülésező bírák kinevezéséhez vezető eljárásra tekintettel az említett fórum nem felel meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése által megkövetelt függetlenségi és pártatlansági követelményeknek.

85 E tekintetben elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt a Bizottság és a beavatkozó felek hangsúlyozták – az A. K. és társai ítéletben a Bíróság már megvizsgálta a Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (legfelsőbb bíróság [munkaügyi és társadalombiztosítási tanács]) előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, amely többek között arra vonatkozott, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy egy olyan fórum, mint a fegyelmi tanács, megfelel a többek között a Charta 47. cikkében foglalt függetlenségi és pártatlansági követelményeknek.

86 Amint az az A. K. és társai ítélet rendelkező részéből kitűnik, a Bíróság e tekintetben kimondta, hogy nem minősül az említett cikk értelmében vett független és pártatlan bíróságnak az a fórum, amelynek a létrehozását megalapozó objektív feltételek, e fórum jellemzői, valamint a tagjai kinevezésének módja jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban az említett fórum külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően. Következésképpen az ilyen kétségek az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, ami sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban kell keltenie.

87 Márpedig, amint az a jelen ítélet 52. és 57. pontjából kitűnik, a Charta 47. cikkét megfelelő módon figyelembe kell venni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezéséhez.

88 Annak meghatározása érdekében, hogy a fegyelmi tanács – az olyan bírákkal szemben indított fegyelmi eljárásokban hozott határozatok felülvizsgálatát ellátó szervként, akiknek esetlegesen az uniós jog értelmezéséről és alkalmazásáról kell dönteniük – megfelel-e az uniós jog által ily módon megkövetelt függetlenségi és pártatlansági követelménynek, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy – amint arra a Bizottság hivatkozott – az említett tanács legfelsőbb bíróságról szóló új törvény általi létrehozására a lengyelországi igazságszolgáltatás jelentős szervezeti reformjainak tágabb összefüggésében került sor, amely reformok magukban foglalják többek között a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény elfogadásából eredő reformokat, valamint a rendes bíróságokról, illetve a KRS-ről szóló törvény módosításait.

89 Ebben az összefüggésben először is rá kell mutatni arra, hogy – amint arra a Bizottság hivatkozott – az ily módon, előzmények nélkül létrehozott fegyelmi tanácsot a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 27. cikkének, 73. cikke 1. §-ának, 97. cikke 3. §-ának, valamint a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikke 1. §-ának megfelelően kizárólagos hatáskörrel ruházták fel a

Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráira vonatkozó fegyelmi, valamint munkajogi, társadalombiztosítási és nyugállományba helyezési ügyek elbírálására, továbbá hatáskörrel ruházták fel a rendes bíróságok bíráira vonatkozó fegyelmi ügyek esettől függően vagy első fokon, vagy mind első, mind másodfokon történő elbírálására.

90 Márpedig emlékeztetni kell többek között arra, hogy amint azt a Bíróság az A. K. és társai ítélet 148. és 149. pontjában már megállapította, különösen ami a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugállományba helyezésével kapcsolatos ügyeket illeti, a fegyelmi tanács e hatáskörrel való felruházása a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény rendelkezéseinek elfogadásával párhuzamosan történt, amely törvény előírta a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentését, valamint ezen intézkedésnek az e bíróság hivatalban lévő bíráira való alkalmazását, továbbá a köztársasági elnöknek diszkrecionális jogkört biztosított arra vonatkozóan, hogy engedélyezze e bírák szolgálati jogviszonyban ellátandó feladatainak az újonnan meghatározott nyugdíjkorhatáron túli ellátását. E tekintetben a Bíróság a 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország ítéletében (A legfelsőbb bíróság függetlensége) (C-619/18, EU:C:2019:531) kimondta, hogy az említett intézkedések elfogadásával a Lengyel Köztársaság megsértette a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak elmozdíthatatlanságát és függetlenségét, és nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti kötelezettségeit.

91 Másodszor meg kell állapítani, hogy – amint arra a Bizottság hivatkozott, és amint arra a Bíróság is rámutatott az A. K. és társai ítélet 151. pontjában – a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény által bevezetett rendszerből, és különösen e törvény 6., 7. és 20. cikkéből kitűnik, hogy a fegyelmi tanács, bár azt formálisan a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsaként hozták létre, a legfelsőbb bíróságot alkotó többi tanácshoz képest az említett bíróságon belül különösen nagymértékű szervezeti, működési és pénzügyi autonómiával rendelkezik.

92 E tekintetben nem lehet helyt adni a Lengyel Köztársaság által felhozott azon érvnek, amely szerint a jelen esetben kizárólag a fegyelmi tanács bírái függetlenségének megerősítéséről van szó azáltal, hogy védelmet nyújtanak számukra a szervezeten belüli szakmai alárendeltséghez vagy a kollegialitáshoz kapcsolódó kockázatokkal szemben, különösen mivel a fegyelmi tanácsot alkotó bírák maguk is felek lehetnek a fegyelmi, valamint a munkajogi, társadalombiztosítási vagy nyugállományba helyezési kérdésekkel kapcsolatos jogvitákban, továbbá mivel a lengyel jogalkotó nem tartotta szükségesnek, hogy az ilyen jogviták elbírálását a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamely más tanácsának hatáskörébe utalja.

93 Harmadszor, azt illetően, hogy a fegyelmi tanácsot alkotó bírák a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) más tanácsaihoz beosztott bírák díjazását hozzávetőleg 40%-kal meghaladó díjazásra jogosultak, rá kell mutatni arra, hogy a Lengyel Köztársaság által az írásbeli beadványaiban és a tárgyaláson előadott magyarázatok szerint e jelentős többletdíjazást kizárólag a külön a fegyelmi tanács bíráira alkalmazandó azon összeférhetetlenségi szabály igazolja, amely kizárja, hogy e bírák tudományos munkát végezzenek. Ugyanezen magyarázatok szerint ugyanakkor az érintettek ezen összeférhetetlenségi rendszer ellenére továbbra is szabadon dönthetnek úgy, hogy ilyen tudományos munkát végeznek, feltéve hogy az nem ellentétes a bírói hivatal méltóságával, és hogy ebben az esetben lemondanak e többletdíjazásról. Márpedig meg kell állapítani, hogy e magyarázatok nem teszik lehetővé különösen azon objektív okok megértését, amelyek alapján a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) más tanácsaihoz beosztott bírák számára ne lenne elismerhető ugyanezen – vagyis egyrészt a tudományos munka végzése, másrészt pedig az ilyen jelentős többletdíjazás közötti választásra vonatkozó – lehetőség.

94 Negyedszer, hangsúlyozni kell azt a Bizottság által említett és a Bíróság által az A. K. és társai ítélet 150. pontjában már kiemelt körülményt, amely szerint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 131. cikke értelmében a jelen ítélet 89. pontjában említett hatáskörökkel felruházott fegyelmi tanácsot az első alkalommal való létrehozásakor kizárólag a köztársasági elnök által a KRS javaslatára kinevezett új bírák alkotják, ami kizárja annak bármely lehetőségét, hogy a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) már hivatalban lévő bírákat helyezzenek át az említett tanácsba, holott ugyanezen törvény értelmében főszabály szerint lehetőség van arra, hogy a bírákat a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamely tanácsából e bíróság valamely másik tanácsába helyezzék át. Egyébiránt teljes egészében megváltozott a KRS összetétele, mielőtt sor került volna e kinevezésekre.

95 Amint az a jelen ítélet 59. pontjában felidézett állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a bírák függetlenségének és pártatlanságának biztosítására alkalmas, az uniós jog értelmében megkövetelt garanciák többek között a bírák kinevezésére vonatkozó szabályok meglétét igénylik (lásd ebben az értelemben: A. B. és társai ítélet, 117. és 121. pont). Ehhez hasonlóan a Bíróságnak a jelen ítélet 56. pontjában felhívott ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a tagállamok a hatásköreik, különösen a bírák kinevezési eljárására irányadó nemzeti szabályok elfogadására vonatkozó hatáskör gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból és különösen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből fakadó kötelezettségeiket (lásd ebben az értelemben: A. B. és társai ítélet, 68. és 79. pont; 2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 48. pont).

96 A hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét biztosítani kell többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

97 Közelebbről, ami azokat a feltételeket illeti, amelyek mellett a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) és különösen a fegyelmi tanács bíráit kinevezik, a Bíróságnak kétségtelenül már volt alkalma kifejteni, hogy önmagában az, hogy az érintett bírákat valamely tagállam köztársasági elnöke nevezi ki, nem hozhat létre e bírák és az elnök között függőségi viszonyt, és nem is kelthet kétségeket pártatlanságukat illetően, ha kinevezésüket követően az érintettek semmilyen nyomás alá nem kerülnek és feladataik ellátása során nem kapnak utasításokat (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

98 A Bíróság azonban azt is megállapította, hogy meg kell győződni afelől, hogy az említett, kinevezésről szóló határozatok elfogadására vonatkozó érdemi feltételek és eljárási szabályok olyanok legyenek, hogy az érintettek kinevezését követően a jogalanyokban ne merüljön fel jogos kétség az érintett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és ennek érdekében különösen az szükséges, hogy az említett feltételeket és szabályokat úgy alakítsák ki, hogy azok lehetővé tegyék nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 55. és 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

99 A Bíróság, miután megállapította, hogy az alkotmány 179. cikke értelmében a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráit a köztársasági elnök nevezi ki a KRS – azaz az alkotmány 186. cikke által a bíróságok és bírák függetlensége feletti őrködés feladatával megbízott szerv – javaslatára, az

A. K. és társai ítélet 137. pontjában, valamint az A. B. és társai ítélet 124. pontjában kifejtette, hogy az ilyen szervnek a bírák kinevezésére irányuló eljárás kontextusában való beavatkozása főszabály szerint hozzájárulhat ezen eljárás objektívvé tételéhez azáltal, hogy behatárolja a köztársasági elnök számára a rá ruházott hatáskörének gyakorlása keretében biztosított mozgásteret.

100 Az A. K. és társai ítélet 138. pontjában, valamint az A. B. és társai ítélet 125. pontjában a Bíróság ugyanakkor rámutatott arra, hogy ez csak azzal a feltétellel állhat fenn, ha az említett szerv maga kellően független a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól, továbbá azon hatóságtól, amely részére a kinevezésre irányuló ilyen javaslatot elő kell terjesztenie.

101 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az alkotmány 179. cikke értelmében az az aktus, amellyel a KRS a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyére való kinevezésre pályázót javasol, elengedhetetlen feltétele annak, hogy e pályázót a köztársasági elnök kinevezhesse az ilyen álláshelyre. A KRS-nek a kinevezés folyamatában betöltött szerepe tehát meghatározónak bizonyul (lásd ebben az értelemben: A. B. és társai ítélet, 126. pont).

102 Ebben az összefüggésben a KRS-nek a rá bízott feladatok ellátása során a lengyel jogalkotó és végrehajtó hatalommal szemben fennálló függetlenségének a mértéke relevanciával bírhat, ha azt kell értékelni, hogy az általa kiválasztott bírák teljesíthetik-e a függetlenségnek és a pártatlanságnak az uniós jogból eredő követelményét (lásd ebben az értelemben: A. K. és társai ítélet, 139. pont; A. B. és társai ítélet, 127. pont).

103 Kétségtelen, hogy – amint arra a Lengyel Köztársaság hivatkozik – a Bíróság már kimondta, hogy az a körülmény, hogy egy olyan szerv, mint a nemzeti igazságszolgáltatási tanács, amely a bírák kinevezésének folyamatában vesz részt, döntő jelleggel a jogalkotó által kiválasztott tagokból áll, önmagában nem vonhatja kétségbe az említett eljárás végén kinevezett bírák függetlenségét (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Land Hessen ítélet, C-272/19, EU:C:2020:535, 55. és 56. pont). Mindazonáltal a Bíróság ítélkezési gyakorlatából, és konkrétabban az A. K. és társai, valamint az A. B. és társai ítéletből az is kitűnik, hogy más lehet a helyzet akkor, ha ugyanez a körülmény – más releváns elemekkel és azon feltételekkel együtt, amelyek mellett e kiválasztásokra sor kerül – ilyen kétségeket ébreszt.

104 E tekintetben először is meg kell állapítani – amint arra a Bizottság is hivatkozott –, hogy míg a KRS bírói hivatalt betöltő 15 tagját korábban maguk a bírák választották meg, a KRS-ről szóló törvény közelmúltbeli módosítása nyomán e 15 tagot ezentúl – amint az az említett törvény 9a. cikkéből kitűnik – a lengyel jogalkotó hatalom egyik ága jelöli ki, aminek eredményeként az ezen új összetételű KRS-t alkotó 25 tag közül 23 tagot a lengyel végrehajtó vagy jogalkotó hatalom jelölt ki, vagy e tagok az említett hatalmi ágakhoz tartoznak. Márpedig az ilyen módosítások azzal a kockázattal járhatnak – amely kockázat a korábban alkalmazandó választási mód keretében nem állt fenn –, hogy e jogalkotó és végrehajtó hatalom fokozott befolyást gyakorol a KRS-re, és így sérül e szerv függetlensége.

105 Másodszor, amint azt a Bizottság szintén hangsúlyozta, a 2017. december 8-i törvénynek a jelen ítélet 26. pontjában idézett 6. cikkéből kitűnik, hogy az ezen új összetételű KRS-t úgy hozták létre, hogy lerövidítették az e szervet addig alkotó tagok folyamatban lévő, az alkotmány 187. cikkének (3) bekezdésében előírt négyéves hivatali idejét.

106 Harmadszor, meg kell jegyezni, hogy a KRS ezen új összetétellel való létrehozásának alapjául szolgáló jogalkotási reformra a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény elfogadásával egyidejűleg került sor, amely törvény a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) olyan széles körű reformját

valósította meg, amely magában foglalta többek között az említett bíróságon belül két új tanács, köztük a fegyelmi tanács létrehozatalát, valamint az időközben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesnek ítélt és a jelen ítélet 90. pontjában már vizsgált azon rendszer bevezetését, amely előírta a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának csökkentését, valamint ezen intézkedésnek az említett bíróság hivatalban lévő bíráira történő alkalmazását.

107 Nem vitatott tehát, hogy a KRS egyes hivatalban lévő tagjai megbízatásának idő előtti megszüntetésére és a KRS-nek az új összetételét eredményező átalakítására olyan kontextusban került sor, amelyben arra számítottak, hogy a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül rövidesen számos álláshelyet, többek között a fegyelmi tanácson belüli álláshelyet kell majd betölteni, amint azt a Bíróság lényegében a 2018. december 17-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18 R, EU:C:2018:1021) 22–27. pontjában, a 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet (C-619/18, EU:C:2019:531) 86. pontjában, valamint az A. B. és társai ítélet 134. pontjában már hangsúlyozta.

108 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 104–107. pontjában kiemelt tényezők jogos kétségeket kelthetnek a KRS függetlenségét és egy olyan kinevezési eljárásban játszott szerepét illetően, mint amely a fegyelmi tanács tagjainak kinevezéséhez vezetett.

109 Egyébiránt a jelen ítélet 89–94. pontjából kitűnik, hogy egyrészt ezt a kinevezési eljárást kell alkalmazni az azon bírósági tanácson belüli álláshelyekre pályázó személyekre, amelyet többek között a bírákra vonatkozó fegyelmi eljárásokban és a Sąd Najwyższyre (legfelsőbb bíróság) vonatkozó rendelkezések – bizonyos elemeiben már az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének Lengyel Köztársaság általi megsértése megállapítását eredményező – reformjával összefüggő kérdésekben való határozathozatal érdekében újonnan hoztak létre, másrészt pedig hogy e fórumot kizárólag olyan új bírák alkotják, akik még nem töltenek be hivatalt a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül, és akik lényegesen magasabb összegű díjazásban részesülnek, illetve különösen nagymértékű szervezeti, működési és pénzügyi autonómiával rendelkeznek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) többi bírósági tanácsát jellemző feltételekhez képest.

110 Mindezen elemek egy olyan átfogó elemzés keretében vizsgálva, amely kiterjed a KRS, azaz egy olyan szerv által a fegyelmi tanács tagjainak kinevezésében játszott fontos szerepre, amelynek a politikai függetlensége – amint az a jelen ítélet 108. pontjából kitűnik – kétséges, jogos kétségeket kelthetnek a jogalanyokban az említett fegyelmi tanács függetlenségét és pártatlanságát illetően.

111 A fegyelmi tanács ítélkezési gyakorlatára vonatkozó, a jelen ítélet 71. és 78. pontjában említett adatokkal kapcsolatban e tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy amellett, hogy az említett 71. pontban szereplő statisztikák a jelek szerint inkább azt mutatják, hogy azon esetek többségében, amelyekben a fegyelmi tanács az első fokon eljáró fegyelmi bíróság által hozott határozattal szemben az igazságügyi miniszter által benyújtott jogorvoslati kérelmeket bírálta el, fenntartotta vagy súlyosbította az érintett bírák fegyelmi felelősségét, a Bizottság második kifogása a Bizottság által hangsúlyozottaknak megfelelően mindenesetre nem a fegyelmi tanács és az azt alkotó bírák konkrét igazságszolgáltatási tevékenységére, hanem e tanács függetlenségének és pártatlanságának a jelen ítélet 86. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett látszata hiányára vonatkozik. Következésképpen sem a Lengyel Köztársaság által az ellenkérelmében és a viszonválaszában hivatkozott statisztikák, sem általánosabban a Lengyel Köztársaság által az utóbbi beadvány alátámasztása érdekében benyújtott, a fegyelmi tanácsnak tulajdonított 2300 oldalnyi határozat – amelynek keretében e tagállam megelégszik annak

általános kijelentésével, hogy az említett határozatok nem alkalmasak arra, hogy kétségbe vonják az említett fórum függetlenségét és pártatlanságát – nem kérdőjelezheti meg a jelen kifogás megalapozottságát.

112 A jelen ítélet 89–110. pontjában foglalt megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a fegyelmi tanács létrehozásának konkrét háttere és objektív feltételei, e fórum jellemzői, valamint a tagjai kinevezésének módja egymással összefüggésben vizsgálva jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban e fórum külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően, és következésképpen az említett fórum függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, ami sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell. A szabályozás ilyen irányú változása a Bíróságnak a jelen ítélet 51. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlata értelmében csorbítja a jogállamiság értékének védelmét.

113 Ebből többek között az következik, hogy a Lengyel Köztársaság – mivel nem biztosította a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráira vonatkozó fegyelmi ügyek első és másodfokon történő elbírálására, valamint a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyek esettől függően vagy első fokon, vagy mind első, mind másodfokon történő elbírálására hatáskörrel rendelkező fegyelmi tanács függetlenségét és pártatlanságát, és ezáltal megsértette e bírák függetlenségét, ráadásul a jogállamiság értéke védelmének a Bíróság jelen ítélet 51. pontjában felhívott ítélkezési gyakorlata értelmében vett csorbítása árán, nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit.

114 A második kifogásnak tehát helyt kell adni.

Az első kifogásról

– A felek érvei

115 Másodikként vizsgálandó első kifogásával a Bizottság azt állítja, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a és a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a sérti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, mivel az említett nemzeti rendelkezések a bírói függetlenség elvét megsértve lehetővé teszik, hogy a lengyel rendes bíróságok bíráinak fegyelmi felelősségét a bírósági határozatok tartalma alapján állapítsák meg, és ily módon a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert az igazságszolgáltatási tevékenységük feletti politikai ellenőrzés gyakorlására használják.

116 Egyrészt ugyanis a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-ában szereplő fogalommeghatározás szerint a fegyelmi vétség magában foglalja többek között a „jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértésének” eseteit. Márpedig e megfogalmazás lehetővé teszi e fogalom akként való értelmezését, hogy a bírák fegyelmi felelőssége az ítélkezési tevékenységükre is kiterjed.

117 Ezt erősíti meg emellett a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos ügyekben eljáró fegyelmi biztos és a helyettesei (a továbbiakban együttesen: fegyelmi biztos) által a közelmúltban kialakított értelmezési gyakorlat is. A fegyelmi biztos ugyanis többek között vizsgálatot indított három bíróval szemben azon előzetes döntéshozatal iránti kérelmekkel kapcsolatban, amelyekkel e bírák

a 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234) és a 2020. október 6-i Prokuratura Rejonowa w Słubicach végzés (C-623/18, nem tették közzé, EU:C:2020:800) alapjául szolgáló ügyekben a Bírósághoz fordultak, és e biztos a 2018. november 29-i leveleiben mindhárom bírót felszólította, hogy nyújtsanak be írásbeli nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az említett kérelmek kapcsán esetlegesen „túllépték bírói hatáskörüket”, majd e tekintetben a 2019. január 4-i levelében pontosította, hogy „kötelességének tartja annak megvizsgálását, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseknek az EUMSZ 267. cikkben egyértelműen meghatározott feltételeket sértő benyújtása […] fegyelmi vétségnek minősülhet-e”.

118 Ehhez hasonlóan, miután a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) a C-748/19–C-754/19. sz. egyesített ügyekben előzetes döntéshozatal iránti kérelmekkel fordult a Bírósághoz egy olyan bíró részvételével működő ítélkező testület függetlenségével kapcsolatos követelmények vonatkozásában, akit az igazságügyi miniszter határozata alapján osztottak be e bírósághoz, a fegyelmi biztos a 2019. szeptember 3-i közleményében kifejtette, hogy bizonyításfelvételt foganatosított annak meghatározása érdekében, hogy az említett testület elnökeként eljáró és az említett kérelmeket megfogalmazó bíró magatartása fegyelmi vétségnek minősülhet-e.

119 Másrészt a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a feljogosítja a Sąd Najwyższyt (legfelsőbb bíróság), beleértve a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsát is, amennyiben e tanács rendkívüli jogorvoslat tárgyában jár el, hogy „nyilvánvaló szabálysértés” megállapítása esetén felhívja az érintett bíróság figyelmét a „megállapított jogszabálysértésre”, valamint hogy ilyen esetben a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikke 1. §-ának b) pontjával összhangban az érintett bírákra vonatkozó fegyelmi ügy vizsgálata iránti kérelmet nyújtson be a fegyelmi tanácshoz. Márpedig a „nyilvánvaló szabálysértés” fogalma szintén lehetővé teszi annak akként való értelmezését, hogy a bírák fegyelmi felelőssége az ítélkezési tevékenységükre is kiterjed.

120 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság azt állítja, hogy a fegyelmi vétségnek a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-ában szereplő meghatározása nem teszi lehetővé a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzést. E tekintetben a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni e fogalomnak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által kialakított megszorító értelmezését. Az említett bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy a fegyelmi vétség alapjául a jogszabályok értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos, valamely bírósági határozatból kitűnő általános tévedés nem, hanem kizárólag a jogszabályok „nyilvánvaló és súlyos” megsértése szolgálhat, azaz főszabály szerint az eljárási természetű szabályok olyan megsértése, amely nincs közvetlen összefüggésben magával a határozattal, amely eleve bárki által megállapítható, és amely jelentős negatív hatásokat gyakorol a felek érdekeire, más jogalanyokra vagy az igazságszolgáltatásra.

121 Márpedig a Lengyel Köztársaság szerint a jogalanyok hatékony bírói jogvédelmének biztosítása és az igazságszolgáltatásban benne rejlő méltányosság látszatának fenntartása érdekében indokolt, hogy a bíró rosszhiszeműségén vagy a szabályok bíró általi nagy fokú figyelmen kívül hagyásán alapuló ilyen magatartásokat fegyelmi vétségnek tekintsék. Az esetleges fegyelmi eljárások kilátásba helyezése, ha az ezekre az esetekre korlátozódik, nem alkalmas az igazságszolgáltatás függetlenségének befolyásolására.

122 E körülmények között pusztán azon aggodalomnak, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által kialakított állandó értelmezéstől eltérő értelmezés tárgyát képezheti, nincs valós alapja, és az pusztán hipotetikus jellegű. Ami a fegyelmi biztost illeti, az csupán olyan vizsgálati és eljáráskezdeményező szerv, amelynek a megállapításai nem kötik a fegyelmi bíróságokat.

123 A Lengyel Köztársaság szerint ugyanezen megfontolásoknak kell érvényesülniük a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-át illetően is.

124 Válaszában a Bizottság azt állítja, hogy a Lengyel Köztársaság által felhozott érvek nem kérdőjelezik meg azt a következtetést, amely szerint a jelen ítélet 116. és 119. pontjában szereplő fogalmak értelmezhetők akképpen, hogy azok kiterjednek a bírósági határozatok tartalmára, amit egyébiránt a jelen kereset benyújtását követően indított fegyelmi eljárások is alátámasztanak.

125 Így 2019. december 6-án a fegyelmi biztos ilyen eljárást indított a jelen ítélet 118. pontjában szóban forgó bíróval szemben, és egy közleményben megjelölte, hogy álláspontja szerint e bíró „az ítélkező testület tanácskozásán kívül fejtette ki személyes álláspontját a tárgyalás elnapolására vonatkozó további indokok fennállásával kapcsolatban, továbbá nyilvánosan vitatta az említett testületet, amelyet a hatályos szabályozással összhangban hoztak létre ezen ügy elbírálására, és megkérdőjelezte a testület tagjaként eljáró érintett bíró pártatlanságát és függetlenségét, megtagadva vele szemben a testületben való ülésezés jogát”, továbbá hogy ezenfelül „hatásköri túllépést valósított meg, amikor a másodfokú eljárás elnapolásakor jogellenesen és a testület jogszabályokkal összhangban kinevezett másik két tagjával folytatott egyeztetés nélkül fogadta el az előzetes döntéshozatal kezdeményezéséről szóló végzést […]”.

126 Ami a fegyelmi tanácsot illeti, amelytől immár a jelen ítélet 116. és 119. pontjában szereplő fogalmak értelmezése teljes mértékben függ, e tanács – amint az a Bizottság által benyújtott 2020. február 4-i határozatból (II DO 1/20) kitűnik – felfüggesztette hivatalából a Sąd Rejonowy w Olsztynie (olsztyni kerületi bíróság, Lengyelország) bíráját, akivel szemben többek között azzal az indokkal folytattak fegyelmi eljárást, hogy – amint az a 2019. november 29-én közzétett közleményből kitűnik – egy fellebbezés vizsgálata során e bíró magatartása olyan „jogalap nélküli határozat elfogadását vonta maga után”, amely felhívta a Szejmet azon polgárok és bírák jegyzékének benyújtására, akik támogatásukat fejezték ki az új összetételű KRS tagjainak álláshelyére pályázók mellett.

127 Az említett határozat indokolásában a fegyelmi tanács többek között úgy ítélte meg, hogy „amennyiben a bíró által elkövetett cselekmény jellegére tekintettel a bíróság tekintélye vagy az alapvető szolgálati érdekek szükségessé teszik, hogy e bírót haladéktalanul felmentsék a szolgálati kötelezettségei alól, a bíróság elnöke vagy az igazságügyi miniszter a fegyelmi bíróság határozatának meghozatalára rendelkezésre álló, egy hónapnál rövidebb határidő lejárta előtt is azonnali hatállyal felfüggesztheti a bíró tevékenységét. A hivatkozott feltételek közül kettő (a bíróság tekintélye és az alapvető szolgálati érdekek) alkalmazandó a jelen ügyre, összefüggésben a bíró azon magatartásával, amely a jogszabályoknak a [rendes bíróságokról szóló törvény] 107. cikke 1. §-a értelmében vett nyilvánvaló és súlyos megsértésében és a hivatal méltóságának megsértésében nyilvánult meg”. Ugyanebben a határozatban a fegyelmi tanács azt is megállapította, hogy „a bírósági határozat jogellenességéhez önmagában nem fér kétség. Az Európai Unió Bíróságának ítélete ugyanis nem szolgál jogalapként a köztársasági elnök jogainak csorbításához és a bírák azon kérdésben való határozathozatalához, hogy ki minősül bírónak, és ki nem”.

128 Végül a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) – amely a jelen ítélet 125. és 126. pontjában említett fegyelmi eljárásokra, valamint a bírákkal szemben amiatt indított további fegyelmi eljárásokra hivatkozik, hogy kétségbe vonták egyes bírák kinevezésének érvényességét, amint azt a fegyelmi biztos 2019. december 15-i és 2020. február 14-i, a Bizottság által benyújtott két közleménye kifejti – a jelen ítélet 74. pontjában említett, 2020. január 23-i határozatában arra hivatkozott, hogy „egy politikai szerv – mint az igazságügyi miniszter – az általa kinevezett fegyelmi biztosokon keresztül szankcionálhatja az igazságszolgáltatási feladatokat ellátó azon bírákat, akik tisztázni kívánják a bírák felvételére vonatkozó pályázati eljárások megszervezésének részletes szabályaival kapcsolatos kétségeket”.

129 Viszonválaszában a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy a fegyelmi biztos és a fegyelmi tanács azon határozatai, amelyekre a Bizottság a válaszában hivatkozik, nem relevánsak, mivel a Bizottság által megfogalmazott kifogás a fegyelmi vétség jogi meghatározásának az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésével való elvont összeegyeztethetőségét kérdőjelezi meg, és nem az uniós jognak az állami szervek meghatározott cselekményeiből eredő megsértését veti fel. Ezenkívül a Bíróság ítéletének az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzetre kell vonatkoznia. Végül a jelen ítélet 125. pontjában említett határozat tárgyát egy bíró által azáltal megvalósított hatásköri túllépés képezi, hogy három olyan ügyben, amelyben három bíróból álló testületnek kellett eljárnia, önállóan hozta meg az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokat, a fegyelmi tanács határozata pedig szintén nem a jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértése miatt indított eljárásra, hanem egy olyan eljárásra vonatkozik, amelyet a hatáskörrel való visszaéléssel és a hivatal méltóságának megsértésével kapcsolatos gyanú indokolt, és e határozat ezenfelül ideiglenes intézkedésnek minősül.

130 A Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozó valamennyi tagállam úgy véli, hogy a jelen kifogás keretében vitatott nemzeti rendelkezések visszatartó hatást gyakorolhatnak a rendes bíróságok bíráira az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során, és így sértik az e bíróságok függetlenségére vonatkozó, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményt.

131 A Dán Királyság úgy véli, hogy bár a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a pusztán a szövegére tekintettel nem ellentétes a bírói függetlenség elvével, e rendelkezés homályos megfogalmazása mindazonáltal széles mérlegelési mozgásteret biztosít a fegyelmi hatóság számára a fegyelmi vétség megállapítása tekintetében. Márpedig e nemzeti rendelkezés – az azt alkalmazó szervek és különösen a fegyelmi tanács összetételével kapcsolatos aggályokkal, valamint a gyakorlati értelmezésének és alkalmazásának módjával együtt – azzal a veszéllyel jár, hogy a fegyelmi felelősségi rendszert a bírákkal szembeni nyomásgyakorlásra és a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló eszközként használják fel. Ugyanez vonatkozik a fegyelmi vétségnek a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikke 1. §-ában szereplő meghatározására is, már önmagában azon – e tagállam szerint kevéssé érthető – lehetőségre figyelemmel, hogy a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács hivatalból fegyelmi eljárást kezdeményezhet az általa vizsgált határozatok tartalmát érintő jogszabálysértések alapján.

132 A Finn Köztársaság a maga részéről arra hivatkozik, hogy különböző független és megbízható forrásokból, valamint a 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítéletben (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234) ismertetett elemekből kitűnik, hogy ténylegesen sor került azon lehetőség igénybevételére, hogy a bírákkal szemben a bírósági határozatok tartalma alapján kezdeményezzenek fegyelmi eljárást.

133 A beavatkozási beadványokra adott válaszbeadványában a Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy a fegyelmi vétségeknek a különböző tagállamok szabályozásában szereplő meghatározásai nem kevésbé tágak, mint a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-ában foglalt meghatározás. E területen gyakori és elkerülhetetlen az általános fogalmakra történő hivatkozás, amely fogalmak nem képezhetik negatív előjelű értékelés tárgyát, figyelmen kívül hagyva e fogalmak tartalmát és célját, valamint nemzeti fegyelmi bíróságok általi gyakorlati alkalmazását.

– *A Bíróság álláspontja*

134 Amint az a jelen ítélet 61. pontjából kitűnik, a függetlenség és pártatlanság követelménye, amely többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből ered, és amelynek meg kell felelniük azoknak a nemzeti bíróságoknak, amelyeknek a lengyel rendes bíróságokhoz hasonlóan esetlegesen az uniós jogot kell értelmezniük és alkalmazniuk, megköveteli, hogy – azon kockázat elkerülése érdekében, hogy az ítélkezési tevékenységet folytató személyekre vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel – az ilyen rendszerre irányadó szabályok többek között a fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat meghatározó szabályokat is magukban foglaljanak.

135 Első kifogásával a Bizottság azt állítja, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a és a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a azáltal, hogy a rendes bíróságok bírái által elkövetett fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat akként határozták meg, hogy azok kiterjednek „a jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértésére”, illetve a „nyilvánvaló szabálysértést” magában foglaló „jogszabálysértésre”, lehetővé teszik az ilyen politikai ellenőrzés gyakorlását, amit egyébiránt az említett rendelkezések alkalmazásának a Bizottság által hivatkozott különböző konkrét esetei is alátámasztanak.

136 E tekintetben mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer kétségtelenül az igazságszolgáltatás szervezetébe, ekként pedig a tagállamok hatáskörébe tartozik, továbbá hogy valamely tagállam hatóságainak azon lehetősége, hogy megállapítsák a bírák fegyelmi felelősségét, a tagállam döntésétől függően – többek között – képezhet olyan tényezőt, amely lehetővé teszi az igazságszolgáltatási rendszer elszámoltathatóságához és hatékonyságához való hozzájárulást. Amint az a jelen ítélet 56., 57. és 61. pontjából kitűnik, e hatáskör gyakorlása során azonban a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, biztosítva különösen az olyan bíróságok függetlenségét, amelyeknek az e jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk, azzal a céllal, hogy a jogalanyok számára garantálják az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 229. és 230. pont).

137 Ebben az összefüggésben e függetlenség megőrzése nem járhat különösen azzal a következménnyel, hogy teljes mértékben kizárja, hogy a bíró fegyelmi felelőssége bizonyos egészen kivételes esetekben a bíró által hozott bírósági határozatok alapján is megállapítható legyen. A függetlenség e követelményének ugyanis nyilvánvalóan nem az a célja, hogy felmentse a bírákat az általuk megvalósított esetleges súlyos és teljességgel kimenthetetlen olyan magatartásokért való felelősség alól, amelyek például a nemzeti és az uniós jog szabályainak – amelyek tiszteletben tartásának biztosítása a bírák feladata – szándékos és rosszhiszemű vagy különösen súlyos és kirívó gondatlanságból eredő megsértését, az ügyek önkényes elbírálását vagy az igazságszolgáltatás megtagadását képezik, holott éppen e bírák feladata, hogy az igazságszolgáltatás letéteményeseiként elbírálják a jogalanyok által eléjük tárt jogvitákat.

138 Ezzel szemben ugyanezen függetlenség megőrzése és annak elkerülése érdekében, hogy a fegyelmi felelősségi rendszert a jogszabály szerinti céljától eltérítve a bírósági határozatok feletti politikai ellenőrzésre vagy a bírákkal szembeni nyomásgyakorlásra használják fel, elengedhetetlen, hogy önmagában az a körülmény, hogy a bírósági határozat a nemzeti és uniós jogszabályok értelmezése és alkalmazása, illetve a tények és bizonyítékok értékelése során elkövetett esetleges hibát tartalmaz, önmagában ne vezethessen az érintett bíró fegyelmi felelősségének megállapításához (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 234. pont).

139 Következésképpen fontos, hogy a bírák fegyelmi felelősségének a bírósági határozatok miatti megállapítása a jelen ítélet 137. pontjában említettekhez hasonló egészen kivételes esetekre korlátozódjon, és hogy azt e tekintetben az igazságszolgáltatás megfelelő működésén alapuló követelményekkel kapcsolatos objektív és ellenőrizhető kritériumok, valamint a bírósági határozatok tartalmára gyakorolt külső nyomásokkal kapcsolatos minden kockázat elkerülését, ekként pedig a jogalanyokban felmerülő, az érintett bírák befolyásolhatatlanságával, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességével kapcsolatos jogos kétségek eloszlatását lehetővé tévő garanciák szabályozzák (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 233. pont).

140 E célból elengedhetetlen, hogy elő legyenek írva olyan szabályok, amelyek egyértelműen és pontosan határozzák meg többek között azokat a magatartásokat, amelyek megalapozhatják a bírák fegyelmi felelősségének megállapítását, mégpedig a feladatukkal járó függetlenség biztosítása céljából, és annak elkerülése érdekében, hogy ki legyenek téve annak a kockázatnak, hogy fegyelmi felelősségüket kizárólag a határozatuk miatt meg lehessen állapítani (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 234. pont).

141 A jelen ügyben először is rá kell mutatni arra, hogy – pusztán a szövegükre figyelemmel – a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a és a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a nem tesz eleget az egyértelműség és pontosság jelen ítélet 140. pontjában említett követelményének. Meg kell ugyanis állapítani, hogy a „jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértése” és a „nyilvánvaló szabálysértést” magában foglaló „jogszabálysértés” kifejezések, amelyeket az említett rendelkezések használnak, nem alkalmasak arra, hogy kizárják a bírák felelősségének önmagában a határozataik állítólagosan „hibás” tartalma alapján való megállapítását, annak biztosítása mellett, hogy e felelősség mindig szigorúan a jelen ítélet 137. pontjában szereplőkhöz hasonló egészen kivételes esetekre korlátozódjon.

142 Az állandó ítélkezési gyakorlatból egyébiránt az következik, hogy a kötelezettségszegési eljárás tárgyát képező nemzeti törvényi rendelkezések hatályát általában a nemzeti bíróságok által történő értelmezésük figyelembevételével kell megállapítani (lásd ebben az értelemben: 2007. július 18-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-490/04, EU:C:2007:430, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. szeptember 16-i Bizottság kontra Szlovákia ítélet, C-433/13, EU:C:2015:602, 81. pont).

143 E tekintetben a Lengyel Köztársaság kétségkívül részletesen ismertette a Bíróság előtt azt az ítélkezési gyakorlatot, amelyet a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a értelmében vett, a „jogszabályok nyilvánvaló és súlyos megsértése” fogalom különböző alkotóelemeit illetően számos éve kialakított. Márpedig úgy tűnik, hogy az ekként ismertetett nemzeti ítélkezési gyakorlat, amelynek létezését és tartalmát a Bizottság nem vitatta, valóban különösen megszorítóan értelmezte az említett fogalmat, ami a bírói függetlenség megőrzésére irányuló nyilvánvaló törekvést tükrözi.

144 Mindazonáltal először is meg kell állapítani, hogy a jelen kifogás tárgyát képező két rendelkezés részben eltérő megfogalmazást alkalmaz, ugyanis a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a kizárólag a jogszabályok „nyilvánvaló” megsértésére vonatkozik. Márpedig az, hogy ezen új rendelkezés nem tartalmazza a jogszabályok megsértésének „súlyos” jellegére vonatkozó pontosítást, amelyet ezzel szemben a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a magában foglal, és amely pontosítást különösen a Sąd Najwyższynek (legfelsőbb bíróság) a jelen ítélet 143. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlata is figyelembe vett, kétségeket ébreszthet az említett rendelkezések hatályát illetően. Egyébiránt az a körülmény, hogy az érintett tanács az említett 97. cikk 1. és 3. §-a alapján közvetlenül fegyelmi ügy vizsgálata iránti kérelmet nyújthat be a fegyelmi tanácshoz azon bíróval szemben, amelynek a határozatát felülvizsgálja – és „jogszabálysértést állapít meg”, majd ebben az összefüggésben úgy ítéli meg, hogy az említett „jogszabálysértés” „nyilvánvaló szabálysértést” valósít meg –, értelmezhető akként, hogy a bírák felelőssége pusztán az általuk hozott bírósági határozatok tartalmát érintő állítólagos „jogszabálysértés” alapján is megállapítható, ráadásul a jelen ítélet 137. pontjában említett egészen kivételes eseteken túlmenően is.

145 Ezt követően rá kell mutatni arra, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-ával kapcsolatban elfogadott és a Lengyel Köztársaság által említett határozatokat nem az említett bíróság jelenlegi fegyelmi tanácsa, hanem a reformot megelőzően hatáskörrel rendelkező tanácsa fogadta el.

146 Ezenkívül e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 61. pontjából kitűnik – annak biztosítása érdekében, hogy a bírák fegyelmi felelősségének megállapítását a bírósági határozatok tartalmára gyakorolt külső nyomás kockázatának elkerülését célzó garanciák szabályozzák, a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer keretében fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat meghatározó szabályokat együttesen kell vizsgálni az ilyen rendszerre irányadó többi szabállyal, különösen azokkal, amelyeknek elő kell írniuk, hogy a bírákkal szemben indított fegyelmi eljárások keretében hozott határozatokat független és pártatlan bíróság hozza meg, vagy azok ilyen bíróság felülvizsgálat alá tartozzanak.

147 A jelen ügyben – amint az azon indokolásból is kitűnik, amely alapján a Bíróság helyt adott a Bizottság által a keresetének alátámasztása érdekében hivatkozott második kifogásnak – a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény által a közelmúltban létrehozott fegyelmi tanács, amelyet hatáskörrel ruháztak fel a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyek esettől függően vagy másodfokon, vagy mind első, mind másodfokon történő elbírálására, nem tesz eleget a függetlenség és a pártatlanság e követelményének.

148 Ennélfogva egy ilyen körülmény fokozza annak kockázatát, hogy az olyan rendelkezéseket, mint a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a – amelyek a fegyelmi vétség fogalmát olyan megszövegezéssel határozzák meg, amely nem felel meg az egyértelműség és pontosság jelen ítélet 140. pontjában említett követelményének, és amelyek nem biztosítják, hogy a bírák felelősségének az általuk hozott határozatok miatti megállapítása szigorúan a jelen ítélet 137. pontjában említett esetekre korlátozódjon –, oly módon értelmezzék, hogy azok lehetővé teszik a fegyelmi felelősségi rendszernek a bírósági határozatok befolyásolására való felhasználását.

149 Végeredményben a fegyelmi tanácsnak a jelen ítélet 126. és 127. pontjában említett 2020. február 4-i határozata is megerősíti azon kockázat fennállását, hogy a fegyelmi felelősségi rendszert ténylegesen a bírósági határozatok befolyásolására használják fel.

150 E tekintetben mindjárt az elején el kell utasítani a Lengyel Köztársaság azon érvelését, amely szerint az e tagállamnak felrótt kötelezettségszegés vizsgálatakor a Bíróság nem veheti figyelembe a fegyelmi tanács e határozatát, mivel e kötelezettségszegést az állandó ítélkezési gyakorlattal összhangban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártának időpontjára figyelemmel kell vizsgálni. Amint azt ugyanis a Bizottság a Bíróság előtti tárgyaláson helyesen állította, a fegyelmi tanács e határozata csupán az indokolással ellátott vélemény kibocsátását követően felhozott és az ezen indokolással ellátott véleményben és a jelen kereset keretében előadott azon kifogás szemléltetésére irányuló bizonyíték, amely szerint a Lengyelországban a közelmúltban végrehajtott jogszabályi reformok összefüggésében fennáll annak kockázata, hogy a lengyel rendes bíróságok bíráira vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert a bírósági határozatok tartalmának befolyásolására használják fel. Márpedig, amint azt a Bíróság már megállapította, az indokolással ellátott vélemény kibocsátását követően benyújtott bizonyítékok figyelembevétele nem képezi a jogvita említett, indokolással ellátott véleményből kitűnő tárgyának módosítását (lásd ebben az értelemben: 2002. július 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-139/00, EU:C:2002:438, 21. pont).

151 A fegyelmi tanács említett határozatából kitűnik, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a alapján főszabály szerint fegyelmi vétség róható fel a bírónak amiatt, hogy a jogszabályok állítólagos súlyos és nyilvánvaló megsértésével felhívta a Szejmet az új összetételű KRS tagjainak kinevezési eljárására vonatkozó dokumentumok benyújtására.

152 A rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-ának ilyen tág értelmezése eltávolodik e rendelkezésnek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által elfogadott, a jelen ítélet 143. pontjában említett különösen megszorító értelmezésétől, és ekképpen a jogállamiság értéke védelmének az érintett tagállamon belüli csorbítását tükrözi.

153 Mindehhez hozzá kell tenni, hogy amennyiben valamely nemzeti szabályozással kapcsolatban olyan eltérő bírói értelmezések merülnek fel, amelyeket figyelembe lehet venni, és amelyek közül egyes értelmezések az említett szabályozásnak az uniós joggal összeegyeztethető alkalmazására, más értelmezések pedig az uniós joggal összeegyeztethetetlen alkalmazására vezetnének, meg kell állapítani, hogy e szabályozás legalábbis nem kellően egyértelmű és pontos ahhoz, hogy biztosítsa a szabályozás uniós joggal összeegyeztethető alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2003. december 9-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-129/00, EU:C:2003:656, 33. pont).

154 Végül a Bizottság azokra a különböző, közelmúltbeli konkrét esetekre hivatkozott, amelyekben a rendes bíróságokról szóló törvény által létrehozott új fegyelmi felelősségi rendszer keretében a fegyelmi biztos a bírák által elfogadott bírósági határozatok tartalma miatt kezdeményezett fegyelmi vizsgálatot a bírákkal szemben, anélkül hogy kitűnt volna, hogy az érintett bírák a jelen ítélet 137. pontjában foglaltakhoz hasonló kötelességszegést követtek el. Közelebbről, e tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a fegyelmi eljárásokat többek között olyan bírósági határozatok miatt indították meg, amelyekkel a bírák előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak a Bírósághoz annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy bizonyos nemzeti jogi rendelkezések összeegyeztethetők a jogállamiságra és a bírói függetlenségre vonatkozó uniós jogi rendelkezésekkel.

155 Jóllehet a Lengyel Köztársaság állítása szerint a fegyelmi biztos által az említett ügyekben megfogalmazott kifogások nem a jogszabályoknak a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-a értelmében vett nyilvánvaló és súlyos megsértésére vonatkoznak, hanem az érintett bírák

által elkövetett hatásköri túllépésre vagy a bírói hivatal általuk való megsértésére, ez nem változtat azon, hogy az említett kifogások közvetlen kapcsolatban állnak az említett bírák által hozott bírósági határozatok tartalmával.

156 Márpedig a fegyelmi vizsgálat megindításának puszta lehetősége már önmagában nyomást gyakorolhat azokra, akiknek egy jogvitában határozatot kell hozniuk (lásd ebben az értelemben: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 199. pont).

157 A fenti megfontolások összességére tekintettel a Bíróság bizonyítottnak tekinti, hogy – a lengyel igazságszolgáltató hatalom és a rendes bíróságok bíráira vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer közelmúltban végrehajtott reformjainak sajátos összefüggésében, és különösen azon körülményre tekintettel, hogy nem biztosított a bírákra vonatkozó fegyelmi eljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező bírósági fórum függetlensége és pártatlansága – a fegyelmi vétségnek a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-a, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikke 1. és 3. §-a rendelkezéseiben szereplő fogalommeghatározása nem teszi lehetővé annak elkerülését, hogy az említett fegyelmi felelősségi rendszert arra használják fel, hogy az esetlegesen az uniós jog értelmezésére és alkalmazására köteles e bírákkal szemben olyan nyomást és visszatartó hatást gyakoroljanak, amely alkalmas az e bírák által hozott határozatok tartalmának befolyásolására. Az említett rendelkezések ezért sértik e bírák függetlenségét, ráadásul annak árán, hogy a jelen ítélet 51. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében csorbítják a jogállamiság értékének védelmét Lengyelországban, ezáltal pedig sértik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését.

158 Ebből következik, hogy az első kifogásnak helyt kell adni.

A harmadik kifogásról

– A felek érvei

159 Harmadik kifogásával a Bizottság azt állítja, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikkének 3. §-a és 114. cikkének 7. §-a nem felel meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő azon követelménynek, amely szerint biztosítani kell, hogy a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyeket „törvény által létrehozott” bíróságok vizsgálhassák meg, mivel e nemzeti rendelkezések diszkrecionális jogkört biztosítanak a fegyelmi tanács elnöke számára az ilyen ügyek elbírálására illetékes fegyelmi bíróság kijelölésére vonatkozóan.

160 A Bizottság e tekintetben úgy véli, hogy többek között az említett jogkör gyakorlását szabályozó, jogszabályban előírt szempontok hiányában e jogkör felhasználható arra, hogy valamely ügyet egy konkrét fegyelmi bíróság elé utaljanak, és következésképpen legalábbis olyan eszköznek tekinthető, amely lehetővé teszi a fegyelmi felelősségi rendszernek a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzés céljára történő felhasználását. Ezenfelül a jelen ügyben fokozza ennek kockázatát az, hogy a fegyelmi tanács nem független és pártatlan szerv.

161 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikke 1. §-a 1. pontjának a) alpontjából és 110a. cikkének 1. és 3. §-ából következik, hogy a fegyelmi ügyek a fellebbviteli bíróságokon belül létrehozott tizenegy fegyelmi bíróság hatáskörébe tartoznak, amelyek tagjait az igazságügyi miniszter a KRS véleményének kikérését követően a

rendes bíróságok bírái közül hatéves időtartamra nevezi ki, és az így kinevezett bírák állandó összetételben üléseznek. Ebből következik, hogy az említett bíróságokat ténylegesen törvény hozza létre.

162 A fegyelmi tanács elnökének feladata arra korlátozódik, hogy bizonyos tényezőket, így az eljárásgazdaságosságot, az említett bíróságok munkaterhének szintjét, a távolságot, valamint az eljárásban részt vevő felek és az említett bíróságok közötti esetleges kapcsolatokat figyelembe véve kijelölje e fegyelmi bíróságok egyikét. Az említett kritériumok törvény általi meghatározása semmilyen azonosítható célt nem szolgálna, különösen az eljárás alá vont bíró jogainak védelmét vagy az igazságszolgáltatás érdekét illetően, mivel a kijelölhető fegyelmi bíróságok mindegyike a hozzáértéssel és a függetlenséggel kapcsolatos azonos garanciákat nyújtja.

163 Éppen az említett fegyelmi bíróságok pártatlanságának biztosítása érdekében vezették be azt a megoldást, hogy illetékes bíróságként olyan fellebbviteli bíróságot jelölnek ki, amelynek illetékességi területe eltér azon bíróság illetékességétől, amelyen belül az érintett bíró a hivatalát betölti. Mivel az illetékes bíróságon belül működő fegyelmi bíróság tagjait sorshúzással jelölik ki az e bíróságot alkotó összes bíró közül, megalapozatlan az az állítás, amely szerint fennáll annak kockázata, hogy az ügy elbírálására illetékes fegyelmi bíróság kijelölésére vonatkozó jogkört a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzés céljára használják fel.

– A Bíróság álláspontja

164 A jelen ítélet 61. és 80. pontjában felhívottaknak megfelelően a függetlenség követelménye, amely többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből ered, és amelynek meg kell felelniük azon nemzeti bíróságoknak, amelyeknek a lengyel rendes bíróságokhoz hasonlóan esetlegesen az uniós jogot kell értelmezniük és alkalmazniuk, megköveteli, hogy az e bíróságokat alkotó bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerre irányadó szabályok többek között olyan fórumok eljárásáról rendelkezzenek, amelyek a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat teljes mértékben biztosító eljárásokkal összhangban maguk is megfelelnek a hatékony bírói jogvédelem garanciáinak.

165 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az EJEE-ben biztosított jogoknak, a Charta 52. cikke (3) bekezdésének célja a Chartában foglalt, illetve az azokkal megegyező, az EJEE-ben biztosított jogok közötti szükséges összhang biztosítása, anélkül hogy mindez hátrányosan befolyásolná az uniós jog autonómiáját. Az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.) szerint a Charta 47. cikkének második bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének, a Charta 48. cikke pedig megegyezik az EJEE 6. cikkének (2) és (3) bekezdésével. Így a Bíróságnak biztosítania kell, hogy a Charta 47. cikkének második bekezdésére és 48. cikkére vonatkozó értelmezése olyan védelmi szintet biztosítson, amely nem sérti az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett 6. cikkében biztosított védelmi szintet (2019. július 29-i Gambino és Hyka ítélet, C-38/18, EU:C:2019:628, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

166 A Charta 47. cikke második bekezdésének első mondata értelmében mindenkinek joga van arra, hogy ügyét „a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság” tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja.

167 Amint azt a Bíróság már kimondta, a független, pártatlan és a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz fordulás garanciái, és különösen azok, amelyek az ilyen bíróság fogalmát, valamint összetételét határozzák meg, a tisztességes eljáráshoz való jog sarokkövét képezik. Azon

követelmény vizsgálata, hogy valamely fórum összetételénél fogva ilyen bíróságnak minősül-e, többek között ahhoz a bizalomhoz szükséges, amelyet egy demokratikus társadalomban a bíróságoknak a jogalanyban kell kelteniük (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Simpson kontra Tanács és HG kontra Bizottság (felülvizsgálat) ítélet, C-542/18 RX-II és C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57. pont).

168 Egyébiránt az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő „törvény által létrehozott” kifejezés nem csupán magának a bíróság fennállásának jogi alapjára vonatkozik, hanem az egyes ügyekben eljáró tanács összetételére is. Az említett kifejezés célja egyrészt annak elkerülése, hogy az igazságszolgáltatási rendszer szervezete a végrehajtó hatalom mérlegelésétől függjön, másrészt az, hogy e tárgykört törvény szabályozza. Ezenkívül az írott jog országaiban az igazságszolgáltatási rendszer szervezete az igazságügyi hatóságok mérlegelésétől sem függhet, bár ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak ne lenne némi mozgásterük a vonatkozó nemzeti jogszabályok értelmezésében. Egyébiránt a hatásköröknek a bírósági szervezetet érintő kérdésekben való átruházása elfogadható annyiban, amennyiben ez a lehetőség a szóban forgó állam belső jogának keretébe illeszkedik, beleértve az alkotmányának releváns rendelkezéseit is (lásd különösen: EJEB, 2009. április 28., Savino és társai kontra Olaszország, CE:ECHR:2009:0428JUD001721405, 94. és 95. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

169 A jelen ügyben a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikke 3. §-ának és 114. cikke 7. §-ának Bizottság által kifogásolt rendelkezései nem a lengyel rendes bíróságok bíráival szemben kezdeményezett fegyelmi eljárásokban eljáró fegyelmi bíróságok fennállására vonatkoznak, hanem azokra a feltételekre, amelyek mellett az e bírákkal szembeni fegyelmi eljárásokkal kapcsolatos ügyeket az ilyen fegyelmi bíróságok között elosztják.

170 A Bizottság harmadik kifogásának középpontjában ugyanis nem a lengyel fegyelmi bíróságok létrehozásának vagy az azokat alkotó bírák kinevezésének feltételei, hanem azon fegyelmi bíróság kijelölésének feltételei állnak, amely a Lengyelország különböző illetékességi területein található fegyelmi bíróságok közül a bíróval szemben folytatott konkrét fegyelmi eljárásban eljár.

171 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az EJEE 6. cikkének (1) bekezdését illetően az Emberi Jogok Európai Bírósága többek között úgy ítélte meg, hogy az a követelmény, amely szerint a bíróságokat törvénynek kell létrehoznia, kizárja, hogy valamely ügynek egy másik illetékességi területen található bíróságra való újrakiosztása egy konkrét fórum diszkrecionális jogkörébe tartozzon. Az említett bíróság közelebbről úgy ítélte meg, hogy az a körülmény, hogy az alkalmazandó szabályozás nem jelölte meg konkrétan sem azon indokokat, amelyek alapján ilyen újrakiosztásra kerülhet sor, sem pedig az annak során alkalmazandó szempontokat, alkalmas volt arra, hogy az ily módon, diszkrecionálisan kijelölt bíróság függetlensége és pártatlansága hiányának látszatát keltse, és nem biztosította azt az előreláthatóságot és bizonyosságot, amely ahhoz kell, hogy egy bíróság „törvény által felállított” bíróságnak minősüljön (lásd ebben az értelemben: 2016. január 12-i Miracle Europe kft. kontra Magyarország, CE:ECHR:2016:0112JUD005777413, 58., 63. és 67. pont).

172 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Bizottság által a jelen kifogás keretében vitatott nemzeti rendelkezések azzal a diszkrecionális jogkörrel ruházzák fel a fegyelmi tanács elnökét, hogy kijelölje a rendes bíróságok bíráival szemben folytatott fegyelmi ügyek elbírálására illetékes fegyelmi bíróságot, anélkül hogy az alkalmazandó szabályozás pontosan meghatározná az ilyen kijelölés során alkalmazandó szempontokat.

173 Márpedig, amint azt a Bizottság állította, ilyen szempontok hiányában e jogkör felhasználható többek között arra, hogy bizonyos ügyek bizonyos bírókhoz kerüljenek azáltal, hogy azokat nem osztják ki más bírák számára, továbbá arra, hogy nyomást gyakoroljanak az így kijelölt bírákra (lásd még ebben az értelemben: EJEB, 2016. január 12., Miracle Europe kft. kontra Magyarország, ECHR:2016:0112JUD005777413, 58. §).

174 A jelen ügyben, amint arra a Bizottság is hivatkozott, e kockázatot növeli az, hogy az illetékes fegyelmi bíróság kijelölésével megbízott személy nem más, mint annak a fegyelmi tanácsnak az elnöke, amely a másodfokú eljárásban elbírálja az említett fegyelmi bíróság határozataival szemben benyújtott jogorvoslati kérelmeket, és amelynek a függetlensége és pártatlansága – amint az a jelen ítélet 80–113. pontjából kitűnik – nem biztosított.

175 Végül a Lengyel Köztársaság állításával ellentétben pusztán az a körülmény, hogy a konkrét fegyelmi eljárást lefolytató bírákat sorshúzással jelölik ki, nem alkalmas a jelen ítélet 173. pontjában említett kockázat megszüntetésére, mivel e sorshúzásra kizárólag a fegyelmi tanács elnöke által kijelölt fegyelmi bíróság tagjai körében kerül sor.

176 A fentiek összességéből következik, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikkének 3. §-a és 114. cikkének 7. §-a, mivel diszkrecionális jogkört biztosítanak a fegyelmi tanács elnöke számára arra vonatkozóan, hogy kijelölje a rendes bíróságoknak esetlegesen az uniós jog értelmezésére és alkalmazására köteles bíráival szemben folytatott fegyelmi eljárások elbírálására illetékes fegyelmi bíróságot, nem felelnek meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő azon követelménynek, amely szerint biztosítani kell, hogy az ilyen ügyeket „törvény által létrehozott” bíróságok vizsgálhassák meg.

177 Következésképpen a harmadik kifogásnak helyt kell adni.

A negyedik kifogásról

– A felek érvei

178 A két részből álló negyedik kifogásával a Bizottság azt állítja, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikkének, 113a. cikkének, valamint 115a. cikke 3. §-ának rendelkezései sértik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, mivel nem biztosítják sem az említett bíróságok bíráival kapcsolatos fegyelmi ügyek észszerű határidőn belüli vizsgálatát, sem pedig az eljárás alá vont bíró védelemhez való jogát.

179 E kifogás első részét illetően a Bizottság úgy véli, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikkének 3. §-ából az következik, hogy az igazságügyi miniszter az érintett üggyel korábban foglalkozó fegyelmi biztos helyett a fegyelmi eljárás bármely szakaszában – így az ügy fegyelmi bíróság elé utalását követően vagy az e bíróság határozatával szemben benyújtott fellebbezés vizsgálata során is –igazságügyi miniszteri fegyelmi biztost nevezhet ki. Egyébiránt e törvény 112b. cikkének 5. §-a értelmében a fegyelmi eljárás megindítását megtagadó, a fegyelmi eljárást megszüntető vagy azt lezáró határozat jogerőre emelkedése nem zárja ki, hogy az igazságügyi miniszter ugyanabban az ügyben újból igazságügyi miniszteri fegyelmi biztost nevezzen ki, és így az említett miniszter állandó jelleggel fenntarthassa a bíróval szembeni vádakat. Az észszerű határidő tiszteletben tartása tehát nem biztosított.

180 Negyedik kifogásának második részével a Bizottság azt állítja, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét sérti egyrészt a rendes bíróságokról szóló törvény 113a. cikke, amennyiben e rendelkezés előírása szerint a fegyelmi bíróság előtti eljárás abban az esetben is folytatódhat, ha nem rendelnek ki képviselőt azon bíró képviseletének ellátására, aki egészségügyi okok miatt nem vehet részt az e bíróság előtti eljárásban, illetve ha az e bíró által választott képviselő még nem látja el a védelmét.

181 Másrészt sérti az említett elvet a rendes bíróságokról szóló törvény 115a. cikkének 3. §-a, amely úgy rendelkezik, hogy a fegyelmi bíróság az eljárás alá vont bíró vagy képviselője igazolt távolléte ellenére is folytathatja az eljárást, ellentétes a védelemhez való jog lényeges elemét képező *audiatur et altera pars* elvével. E tekintetben nem releváns annak említett rendelkezés általi pontosítása, hogy az eljárás folytatására csak akkor kerül sor, ha az nem ellentétes az eljárás érdekével, mivel e fogalom nem feleltethető meg a szóban forgó bíró jogos érdekei figyelembevételének. Ugyanez vonatkozik arra a körülményre is, hogy e törvény 115. cikke 2. és 4. §-ának előírása szerint a fegyelmi bíróság az idézésről való értesítéssel egyidejűleg felhívja az eljárás alá vont bírót írásbeli magyarázatok, illetve valamennyi bizonyíték benyújtására, ugyanis a védelemhez való jog tiszteletben tartása emellett megköveteli, hogy e bírónak lehetősége legyen részt venni az eljárásban, amikor az említett bíróság megvizsgálja e bizonyítékok elfogadhatóságát és bizonyító erejét.

182 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság azt állítja, hogy miközben a Bizottság a kifogásnak a kereseti kérelmekben megfogalmazott első részével az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos tisztségének magát a létrehozását és a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikkének egészét vitatja, az említett intézmény nem jelölte meg konkrétan azokat az okokat, amelyek alapján az ilyen biztos kijelölése ellentétes lenne az uniós joggal, hanem valójában megelégedett az említett 112b. cikk 5. §-a második mondatának vitatásával.

183 Ami e törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondatát illeti, a Bizottság érvei nem e rendelkezés normatív tartalmára vonatkoznak, hanem kizárólag arra a lehetőségre, hogy az igazságügyi miniszter a fegyelmi ügyben hozott jogerős határozat ellenére megkísérelheti e rendelkezést arra felhasználni, hogy állandó jelleggel fenntartsa a bíróval szemben ugyanazokat a vádakat. Márpedig a Bizottság e tekintetben megelégedett e nemzeti rendelkezés olyan tisztán hipotetikus értelmezésével, amelynek gyakorlati érvényesülését sosem vizsgálta, és amely ellentétes az alkalmazandó nemzeti jogi helyzettel. A rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-a első mondatának előírása szerint ugyanis az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos megbízatása az e rendelkezésben meghatározott három esetben megszűnik, és e megbízatás megszűnése végleges jellegű, mivel a büntetőeljárási törvénykönyv 17. cikke 1. §-ának 7. pontjából – amely rendelkezést a rendes bíróságokról szóló törvény 128. cikke alapján a fegyelmi eljárásokra is megfelelően alkalmazni kell – fakadó *ne bis in idem* elve kizárja az ugyanazon ügyben való újbóli eljárást.

184 A Lengyel Köztársaság szerint ezenkívül semmilyen kapcsolat nem áll fenn az eljárás időtartama és a között, hogy ezen eljárást a fegyelmi biztos vagy az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos folytatja-e le, mivel ez utóbbi biztos eljárása nem befolyásolja sem a már megkezdett eljárási cselekmények elvégzését, sem a kötelező eljárási határidőket, amelyek attól függetlenül alkalmazandók, hogy az eljárást melyik biztos folytatja le.

185 A kifogás második részét illetően a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 113a. cikkének egyedüli célja a fegyelmi eljárás hatékony lefolytatásának biztosítása azáltal, hogy kizárja a jogvita fegyelmi bíróság általi vizsgálatának akadályozását.

186 Ami e törvény 115a. cikkének 3. §-át illeti, a fegyelmi eljárás érdekével kapcsolatos feltételt független bíróság vizsgálja meg, amely állást foglal abban a kérdésben, hogy a bizonyításfelvétel során feltárt – az eljárás alá vont bíróra nézve akár terhelő, akár felmentő – tények összessége lehetővé teszi-e vagy sem az eljárásnak az említett bíró vagy a képviselője távollétében történő folytatását. Végezetül, amint az az említett törvény 114. cikkéből kitűnik, az érintett bíró meghallgatáshoz való joga már az eljárásnak a fegyelmi biztos vagy az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos által folytatott szakaszától kezdve biztosított, mivel e biztosok először is felhívhatják e bírót arra, hogy a vizsgálat tárgyára vonatkozóan nyújtson be írásbeli nyilatkozatot, majd ezt követően a fegyelmi vádak közlésekor fel kell hívniuk a bírót írásbeli magyarázatok és valamennyi bizonyíték benyújtására, végül pedig meghallgathatják – illetve az érintett bíró kérelmére kötelesek meghallgatni – az említett bíró magyarázatait. Egyébiránt, ha a fegyelmi bíróság tárgyalásra idézi a feleket, ugyanezen törvény 115. cikkével összhangban köteles felhívni őket a bizonyítékok benyújtására, az eljárás alá vont bírót pedig írásbeli magyarázatok benyújtására.

– *A Bíróság álláspontja*

187 Amint arra a Bíróság a jelen ítélet 164. pontjában emlékeztetett, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése megköveteli, hogy az esetlegesen az uniós jog értelmezésére és alkalmazására köteles bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszerre irányadó szabályok olyan eljárásról rendelkezzenek, amely maradéktalanul biztosítja a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat.

188 Elöljáróban hangsúlyozni kell, hogy már a Bizottság első, második és harmadik kifogásának vizsgálatából és az azoknak való helyt adásból is kitűnik, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből fakadó követelményekkel ellentétben a lengyel rendes bíróságok bíráira vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert többek között az jellemzi, hogy a fegyelmi eljárásban részt vevő bíróságok nem felelnek meg a függetlenség és pártatlanság követelményének, illetve azon követelménynek, hogy e bíróságokat törvény hozza létre, továbbá hogy a lengyel jogalkotó nem határozta meg kellően egyértelműen és pontosan, hogy mely magatartások minősülnek fegyelmi vétségnek. A negyedik kifogást többek között azon szabályozási háttérre tekintettel kell vizsgálni, amelybe a Bizottság negyedik kifogásával vitatott nemzeti rendelkezések illeszkednek.

189 A Charta 47. cikkének második bekezdése értelmében mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság észszerű időn belül tárgyalja, és mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez. A Charta 48. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.

190 Egyébiránt, amint az a jelen ítélet 165. pontjából kitűnik, a Bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy a Charta 47. cikke második bekezdésének és 48. cikkének az általa biztosított értelmezése olyan védelmi szintet biztosítson, amely nem sérti az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett 6. cikkében rögzített védelmi szintet.

191 A negyedik kifogás első részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a személyeket megillető azon jog, hogy az ügyüket észszerű időn belül tárgyalják, az Unió általános jogelvét képezi, amelyet az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése, valamint az imént említetteknek megfelelően a Charta 47. cikkének második bekezdése is biztosít a bírósági eljárások tekintetében (lásd ebben az értelemben: 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet, C-612/15, EU:C:2018:392, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

192 A Bizottság a jelen ügyben ugyanakkor nem az észszerű időn belüli határozathozatalhoz való jognak egy meghatározott, konkrét esetben történő megsértésére hivatkozik – amely eset így különösen a Charta 47. cikkének hatálya alá tartozna –, hanem azt rója fel a Lengyel Köztársaságnak, hogy az nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit, lényegében mivel az ezen intézmény által kifogásolt nemzeti rendelkezéseket oly módon alakította ki, hogy annak következményeként e jog nem biztosítható maradéktalanul a lengyel rendes bíróságok bíráival szemben folytatott fegyelmi eljárásokban.

193 E tekintetben többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből az következik, hogy az esetlegesen az uniós jog értelmezésére és alkalmazására köteles bírák függetlenségének megőrzése, valamint azon kockázat elkerülése érdekében, hogy a bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel, fontos, hogy az ilyen bírákra vonatkozó fegyelmi eljárásokra irányadó nemzeti szabályokat oly módon alakítsák ki, hogy ne akadályozzák azt, hogy az érintett bírák ügyében észszerű határidőn belül tárgyalást lehessen tartani (lásd analógia útján: Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, 221. pont).

194 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a Bizottság keresetében a negyedik kifogás első részének alátámasztása érdekében kifejtett érvelésből e tekintetben nem tűnik ki, hogy a kereseti kérelemben említett azon körülmény, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény – egészében vizsgált – 112b. cikke „hatáskört biztosít az igazságügyi miniszternek ahhoz, hogy igazságügyi miniszteri fegyelmi biztost” nevezzen ki, önmagában alkalmas lenne arra, hogy a lengyel rendes bíróságok bíráival szemben folytatott fegyelmi eljárásokban az észszerű határidő szisztematikus túllépését eredményezze, ezáltal megakadályozva, hogy e bírák ügyét észszerű időn belül tárgyalják meg.

195 Ezzel szemben az említett érvelésből kitűnik, hogy a Bizottság kifogásai e tekintetben konkrétabban a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondatában foglalt különös rendelkezésre vonatkoznak.

196 E tekintetben meg kell állapítani, hogy magából a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának a szövegéből következik, hogy az e rendelkezés első mondatában említett esetekben, így a fegyelmi eljárás megindítását megtagadó vagy az ilyen eljárást lezáró határozatok esetén, amelyek az igazságügyi miniszteri fegyelmi biztos megbízatásának megszűnését eredményezik, az ilyen határozatok nem képezik az akadályát annak, hogy az igazságügyi miniszter ugyanabban az ügyben újból ilyen fegyelmi biztost nevezzen ki.

197 Márpedig egy ilyen rendelkezés, amelynek egyértelmű megszövegezése azt sugallja, hogy miután valamely bíróval szemben vizsgálatot és fegyelmi eljárást folytattak le, amelyeket jogerős bírósági határozattal lezártak, az említett bíró ugyanebben az ügyben újból ilyen vizsgálatok és eljárások alá vonható, és így e bíró állandó jelleggel ki lesz téve az ilyen vizsgálatok és eljárások esetleges

veszélyének, függetlenül attól, hogy sor került-e ilyen bírósági határozat meghozatalára, a jellegénél fogva alkalmas arra, hogy megakadályozza e bíró ügyének észszerű időn belüli tárgyalását.

198 A Lengyel Köztársaság által hivatkozott azon körülmény, amely szerint más alapelvek – például a *ne bis in idem* elve – kizárják, hogy az ilyen jogerős bírósági határozat elfogadását követően ilyen vizsgálatot és eljárást folytassanak, nem érvényteleníti ezt a megállapítást.

199 Egyrészt ugyanis az a körülmény, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondata a szövegének vizsgálata alapján adott esetben más – a Bizottság által a negyedik kifogása első részének alátámasztása érdekében hivatkozott alapelvtől eltérő – alapelvekkel is összeegyeztethetetlennek bizonyulhat, semmiképpen sem zárhatja ki adott esetben annak megállapítását, hogy a Lengyel Köztársaság a Bizottság által hivatkozott elv megsértésével valósított meg kötelezettségszegést.

200 Másrészt ugyanezen körülmény nem befolyásolja azon megállapítást, amely szerint az ekként megszövegezett nemzeti rendelkezés megléte önmagában nem alkalmas az érintett bírák vonatkozásában a jelen ítélet 197. pontjában említett veszély, és így azon kockázat előidézésére, hogy a fegyelmi felelősségi rendszert az említett bírák által hozott bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel.

201 Ehhez hasonlóan az, hogy a Bizottság nem hivatkozott egyetlen olyan konkrét esetre sem, amelyben a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondatát az említett 112b. cikk 5. §-ának első mondatában említett jogerős határozat megléte ellenére alkalmazták volna, egyáltalán nem releváns a felrótt kötelezettségszegés megalapozottságának értékelése szempontjából, amely kötelezettségszegés a vitatott nemzeti rendelkezésnek magára az elfogadására és a lengyel rendes bíróságok bírái függetlenségének az ebből esetlegesen fakadó megsértésére vonatkozik.

202 A fentiek összességéből következik, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondata, mivel sérti a lengyel rendes bíróságok bíráinak függetlenségét azáltal, hogy nem biztosítja, hogy a fegyelmi eljárás alá vont bírák ügyének tárgyalására észszerű időn belül sor kerülhessen, nem felel meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményeknek. Következésképpen a negyedik kifogás említett nemzeti rendelkezésre vonatkozó első részének helyt kell adni.

203 Ugyanezen kifogás második részét illetően mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 47. cikkében megerősített hatékony bírói jogvédelem alapelve és az EJEE 6. cikkében szereplő „tisztességes tárgyalás” fogalmának több összetevője van, amelyek közé tartozik különösen a védelemhez való jog tiszteletben tartása, valamint a tanácsadás, a védelem és képviselet igénybevételéhez való jog (lásd ebben az értelemben: 2007. június 26-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet, C-305/05, EU:C:2007:383, 31. pont; 2017. július 26-i Sacko ítélet, C-348/16, EU:C:2017:591, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

204 Ehhez hasonlóan a védelemhez való jog tiszteletben tartása minden olyan eljárásban, amely szankció kiszabásához vezethet, az uniós jog alapelvét képezi, amelyet a Charta 48. cikkének (2) bekezdése rögzít (lásd ebben az értelemben: 2010. szeptember 14-i Akzo Nobel Chemicals és Akcros Chemicals kontra Bizottság és társai ítélet, C-550/07 P, EU:C:2010:512, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

205 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy a bármely eljárásban történő meghallgatáshoz való jog szerves részét képezi a Charta 47. és 48. cikkében rögzített védelemhez való jog tiszteletben tartásának (lásd ebben az értelemben: 2014. július 3-i Kamino International Logistics és Datema Hellmann Worldwide Logistics ítélet, C-129/13 és C-130/13, EU:C:2014:2041, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, továbbá a 29. pont), és e jog mindenki számára biztosítja azt a lehetőséget, hogy hasznos és hatékony módon ismertesse álláspontját az említett eljárás során (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Sacko ítélet, C-348/16, EU:C:2017:591, 34. pont).

206 Az ügyvédi közreműködéshez való jogot illetően a Bíróság pontosította, hogy az ügyvédnek ezenfelül ténylegesen képesnek kell lennie a tanácsadói, védői, illetve képviselői szerepét ügyfele érdekében megfelelően betölteni, mert ennek hiányában ezen ügyfél elesne a Charta 47. cikkében és az EJEE 6. cikkében foglalt jogaitól (lásd ebben az értelemben: 2007. június 26-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet, C-305/05, EU:C:2007:383, 32. pont).

207 Végül, jóllehet a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az alapvető jogok, így a védelemhez való jog tiszteletben tartása, amely a meghallgatáshoz való jogot is magában foglalja, kétségtelenül nem tekinthetők abszolút követelménynek, hanem korlátozhatók, az ilyen korlátozásnak ugyanakkor az a feltétele, hogy az ténylegesen megfeleljen a szóban forgó intézkedés által elérni kívánt közérdekű céloknak, és ne jelentsen a kitűzött célhoz képest aránytalan és megengedhetetlen beavatkozást, amely az így biztosított jog lényegét sértené (2017. július 26-i Sacko ítélet, C-348/16, EU:C:2017:591, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

208 A jelen ügyben egyrészt a rendes bíróságokról szóló törvénynek az e törvény 113. cikke 2. és 3. §-ával összefüggésben értelmezett 113a. cikkéből az következik, hogy amennyiben az eljárás alá vont bíró egészségügyi okokból nem vehet részt a fegyelmi bíróság előtti eljárásban, és e bíró védelmének ellátása érdekében az említett bíróság vagy annak elnöke e bíró kérelmére vagy hivatalból képviselőt jelöl ki, az ilyen kijelöléshez, illetve a védelem ezen ellátásához kapcsolódó cselekmények nem függesztik fel az eljárást.

209 Másrészt a rendes bíróságokról szóló törvény 115a. cikkének 3. §-a szerint a fegyelmi bíróság az eljárás alá vont bíró vagy képviselője igazolt távolléte ellenére is folytatja az eljárást, kivéve ha ez ellentétes a fegyelmi eljárás érdekével.

210 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az ilyen eljárási szabályok korlátozzák a fegyelmi eljárás alá vont bírák ahhoz való jogát, hogy a fegyelmi bíróság ténylegesen meghallgassa őket, valamint hogy e bíróság előtt hatékony védelemben részesüljenek. Az említett szabályok ugyanis nem biztosítják, hogy az érintett bírónak vagy a képviselőjének az említett bíróság előtt folyamatban lévő eljárás során való igazolt távolléte esetén e bírónak továbbra is lehetősége legyen arra, hogy hasznos és hatékony módon ismertethesse álláspontját, adott esetben olyan képviselő igénybevételével, aki maga is ténylegesen lehetőséggel rendelkezik e bíró védelmének ellátására.

211 A Lengyel Köztársaság állításával ellentétben nem vezethető le ilyen biztosíték megléte sem abból a körülményből, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 115a. cikkének 3. §-a pontosítja, hogy a fegyelmi bíróság csak akkor folytatja az eljárást, ha az nem ellentétes ezen eljárás érdekével, sem pedig abból, hogy ugyanezen törvény 115. cikkének előírása szerint a fegyelmi bíróság az idézés kézbesítésekor felhívja az eljárás alá vont bírót az írásbeli magyarázatok és az e bíró által hasznosnak ítélt valamennyi bizonyíték benyújtására.

212 Amint ugyanis a Bizottság a keresetlevelében hangsúlyozza, az említett rendelkezések nem alkalmasak annak biztosítására, hogy a fegyelmi bíróság előtti eljárás keretében tiszteletben tartsák az érintett bíró védelemhez való jogát.

213 Márpedig az olyan nemzeti eljárási szabályok, mint amelyek a jelen kifogás második részének tárgyát képezik, különösen ha azok – a jelen ügyhöz hasonlóan – a jelen ítélet 188. pontjában említett hiányosságokat mutató fegyelmi felelősségi rendszer keretébe illeszkednek, fokozhatják annak kockázatát, hogy az ítélkezési tevékenységet folytató személyekre vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszert a bírósági határozatok tartalma feletti politikai ellenőrzésre szolgáló rendszerként használják fel. Az érintett bírák ugyanis attól tarthatnak, hogy amennyiben az eléjük terjesztett ügyekben meghatározott irányban döntenek, olyan fegyelmi eljárás alá vonják őket, amely nem nyújt a tisztességes eljárással összefüggő – és különösen a védelemhez való jog tiszteletben tartásához kapcsolódó – követelmények teljesítésére alkalmas garanciákat. A védelemhez való jognak az említett eljárási szabályokból fakadó korlátozásai ily módon sértik a lengyel rendes bíróságok bíráinak függetlenségét, ezért nem teljesítik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményeket.

214 E körülmények között a negyedik kifogás második részének, és következésképpen a negyedik kifogás egészének helyt kell adni.

Az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdésének megsértésére alapított, ötödik kifogásról

– A felek érvei

215 A Bizottság arra hivatkozik, hogy – amint azt azon konkrét gyakorlati esetek mutatják, amelyekre az első kifogásának alátámasztása érdekében előadott érvelésében hivatkozott – a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-ának, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikke 1. és 3. §-ának rendelkezései fegyelmi eljárásnak tehetik ki a bírákat, amennyiben arról szóló határozatot hoznak, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulnak a Bírósághoz, ami sérti az EUMSZ 267. cikket.

216 Annak lehetősége ugyanis, hogy a lengyel rendes bíróságok bíráival szemben vizsgálatot és fegyelmi eljárást folytassanak amiatt, hogy e bírák előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak a Bírósághoz, sérti a bírák számára az uniós jog e rendelkezésében biztosított azon lehetőséget, hogy kérdést intézzenek a Bírósághoz, és alkalmas arra, hogy a fegyelmi szankciók kockázatának való kitettségük elkerülése érdekében visszatartsa őket e lehetőség gyakorlásától. Ennélfogva sérül az említett nemzeti bíróságok függetlensége, holott az ilyen függetlenség alapvető fontosságú az említett nemzeti bíróságok és a Bíróság között az előzetes döntéshozatali mechanizmus keretében megvalósuló igazságügyi együttműködés rendszerének megfelelő működéséhez.

217 Ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem vette figyelembe, hogy a rendes bíróságokról szóló törvény 114. cikke egyértelműen megkülönbözteti az eljárás két szakaszát, nevezetesen egyrészt a fegyelmi vétség esetleges fennállásának megállapítása és az elkövetőjének azonosítása céljából indított, nem valamely konkrét személlyel szemben folytatott vizsgálatot, másrészt pedig a fegyelmi eljárást, amelynek kezdeményezésére csak akkor kerül sor, ha a vizsgálat következtetései azt indokolják. Márpedig a Bizottság által említett konkrét

esetekben nem fegyelmi eljárásokról, hanem kizárólag az olyan bírákkal szemben folytatott – és egyébiránt időközben már lezárt – vizsgálatokról van szó, akik előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak a Bírósághoz.

218 Az első vizsgálat a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a szerinti fegyelmi vétségek gyanújára vonatkozott, amelyeket a gyanú szerint egyes bírák azáltal követtek el, hogy jogellenes befolyást gyakoroltak a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelmet benyújtó ítélkező testületek elnökeire. Ezen első vizsgálatot az érintett két bíró vallomását követően lezárták, akik nem erősítették meg, hogy nyomás érte volna őket. A második vizsgálat annak gyanújára vonatkozott, hogy az említett bírák megsértették a hivataluk méltóságát azáltal, hogy az általuk elfogadott előzetes döntéshozatalra utaló határozatok indokolása lényegében azonos volt, illetve azon eshetőségre, hogy az említett bírák legalább egyike hamis tanúzást valósíthatott meg, amikor azt állította, hogy saját maga szövegezte meg az előzetes döntéshozatalra utaló határozatát. Az említett vizsgálat arra a kérdésre is kiterjedt, hogy egy összetett és különösen nagy jelentőségű büntetőeljárásnak az ilyen, esetlegesen az EUMSZ 267. cikk megsértésével kezdeményezett előzetes döntéshozatal általi, határozatlan időre való felfüggesztése minősülhet-e az érintett bíró által elkövetett fegyelmi vétségnek. E második vizsgálatot azonban szintén lezárták, mivel a bizonyítékok, köztük az érintett bírák tanúvallomásainak elemzése alapján nem volt megállapítható, hogy e bírák ilyen kötelességszegést követtek volna el.

219 A Lengyel Köztársaság szerint az ilyen vizsgálatok, mivel azok kivételes jellegűek, és nem feltétlenül eredményeznek fegyelmi eljárást, nem sértik a bírói függetlenséget, mivel a céljuk nem a bírák által hozott határozatok érvényességének vitatása, hanem az esetleges nyilvánvaló és súlyos kötelességszegéseik feltárása, amint arra az említett tagállam a Bizottság első kifogására adott válaszában hivatkozott. A jelen kereset keretében kifogásolt fegyelmi felelősségi rendszer tehát semmilyen hatással nincs az érintett bíróságok azon jogosultságának tényleges gyakorlására, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljanak a Bírósághoz, sem pedig azon lehetőségükre, hogy a jövőben előzetes döntéshozatalt kérjenek.

220 Ezenkívül önmagában az a körülmény, hogy a fegyelmi biztos ily módon kifogásokat fogalmaz meg vagy megvizsgál egy adott ügyet, az ilyen értelmezést megerősítő bírósági határozat hiányában nem vezethet annak megállapításához, hogy önmagában az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz való benyújtása fegyelmi vétségnek minősülhet. Ugyanis sem a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-ának szövege, sem e rendelkezésnek a Lengyel Köztársaság által az első kifogásra adott válaszában hivatkozott értelmezése nem teszi lehetővé a bíró fegyelmi felelősségének pusztán ezen indok alapján való megállapítását.

221 A Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozó öt tagállam szerint mind a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-a értelmezésének és alkalmazásának módjából, mind a kérdést előterjesztő bíróságok által a 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234) alapjául szolgáló ügyekkel összefüggésben a Bíróság tudomására hozott körülményekből, valamint az ugyanezen ítéletben foglaltakból egyértelműen kitűnik, hogy a Lengyel Köztársaság megsértette az EUMSZ 267. cikket. E tekintetben csekély a jelentősége annak, hogy a szóban forgó vizsgálatokat anélkül zárták le, hogy az érintett bírákkal szemben bírósági eljárás indult volna, mivel már önmagában az ilyen eljárás lefolytatásának kockázatából eredő visszatartó hatás alkalmas a bírák azzal kapcsolatos döntésének befolyásolására, hogy egy adott ügyben szükség van-e előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz való benyújtására.

– A Bíróság álláspontja

222 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Szerződésekkel létrehozott bírósági rendszer sarokkövét az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás alkotja, amely a bíróságok közötti párbeszédnek a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti létrehozatalával az uniós jog egységes értelmezésének biztosítására irányul, lehetővé téve ezáltal az uniós jog koherenciájának, teljes érvényesülésének és autonómiájának, valamint végső soron a Szerződésekkel létrehozott jog sajátos jellegének biztosítását (2014. december 18-i 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 176. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; A. B. és társai ítélet, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

223 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikk a lehető legszélesebb lehetőséget biztosítja a nemzeti bíróságok számára arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt állapítják meg, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az uniós jog valamely rendelkezésének értelmezésére vagy érvényességének értékelésére vonatkozó, az általuk elbírálandó jogvitában való határozathozatalhoz megválaszolandó kérdés merül fel (2010. október 5-i Elchinov ítélet, C-173/09, EU:C:2010:581, 26. pont; A. B. és társai ítélet, 91. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

224 Ezenfelül az olyan bíróságot illetően, amelynek határozatai ellen az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében véve a nemzeti jogban nincs jogorvoslati lehetőség, e lehetőség – a Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismert kivételektől eltekintve – egyben kötelezettséggé is válik arra vonatkozóan, hogy e bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz (A. B. és társai ítélet, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

225 Az állandó ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy a nemzeti jog valamely szabálya nem akadályozhatja meg a nemzeti bíróságot abban, hogy éljen az említett lehetőséggel, vagy eleget tegyen az említett kötelezettségnek, e lehetőség, illetve kötelezettség ugyanis az EUMSZ 267. cikk által a nemzeti bíróságok és a Bíróság között létrehozott együttműködési rendszerből, valamint az e rendelkezés által a nemzeti bíróságokra ruházott, az uniós jog alkalmazásával összefüggő bírói feladatkörből fakad (A. B. és társai ítélet, 93. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

226 Ezenfelül az olyan nemzeti szabály, amely többek között azzal a veszéllyel jár, hogy valamely nemzeti bíróság az ügy elbírálásából való kizárás elkerülése érdekében inkább tartózkodik attól, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszen a Bíróság elé, sérti a nemzeti bíróságok számára az EUMSZ 267. cikk által ily módon elismert jogköröket, és következésképpen az előzetes döntéshozatali mechanizmussal a Bíróság és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés hatékonyságát (lásd ebben az értelemben: A. B. és társai ítélet, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

227 Nem engedhetők meg így tehát azok a nemzeti rendelkezések, amelyek alapján a nemzeti bírákkal szemben fegyelmi eljárás indítható amiatt, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak a Bírósághoz. Ugyanis önmagában az a lehetőség, hogy az érintett nemzeti bírákkal szemben adott esetben fegyelmi eljárást lehet indítani amiatt, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtottak be, vagy a kérelem benyújtását követően annak fenntartása mellett döntöttek, sértheti a jelen ítélet 225. pontjában említett lehetőség és feladatok általuk történő tényleges gyakorlását (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 58. pont).

228 A bírói függetlenség lényeges biztosítékát jelenti egyébként e bírák számára az, hogy ne kelljen fegyelmi eljárással, illetve szankciókkal számolniuk amiatt, hogy a Bírósághoz fordulás kizárólagos hatáskörükbe tartozó lehetőségével éltek, a bírói függetlenség pedig alapvető az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali mechanizmus által megtestesített igazságügyi együttműködési rendszer megfelelő működése szempontjából (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

229 A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy azon megfontolásokból, amelyek eredményeként a Bíróság helyt adott a Bizottság által felhozott első kifogásnak, már kitűnik, hogy a fegyelmi vétségnek a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikke 1. §-ában, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-ában szereplő fogalommeghatározásai nem felelnek meg az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményeknek, mivel annak kockázatával járnak, hogy a szóban forgó fegyelmi felelősségi rendszert a lengyel rendes bíróságok bíráival szembeni nyomás és visszatartó hatás gyakorlására használják fel, ami befolyásolhatja a bírák által hozott bírósági határozatok tartalmát.

230 Márpedig egy ilyen kockázat azokat a határozatokat is érinti, amelyekkel a nemzeti bíróság az EUMSZ 267. cikk által számára biztosított azon lehetőséget gyakorolja, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé, vagy amelyekkel adott esetben az ilyen előzetes döntéshozatal kérelmezésére irányuló, ugyanezen rendelkezés szerinti kötelezettségének tesz eleget.

231 Ugyanis, amint azt a Bizottság által kiemelt, többek között a jelen ítélet 117., 118. és 125. pontjában szereplő példák is mutatják, a fegyelmi biztos által követett gyakorlat megerősíti, hogy e kockázat már jelenleg is ténylegesen fennáll a lengyel rendes bíróságoknak a Bíróság előzetes döntéshozatalát kérelmező határozataira vonatkozó vizsgálatok megindítása révén, amely vizsgálatok magukban foglalják többek között az érintett bírák meghallgatását és az annak megállapítására irányuló kérdések e bírák részére történő megküldését, hogy az ily módon előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek fegyelmi vétség megvalósulásához vezethettek-e.

232 Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a Lengyel Köztársaság az ellenkérelmében az ilyen gyakorlatok jelentéktelen színben való feltüntetésére szorítkozott többek között azt állítva, hogy az említett vizsgálatokat nem maguk a fegyelmi bíróságok, hanem a fegyelmi biztosok folytatták le, hogy a vizsgálati szakaszt meg kell különböztetni a tulajdonképpeni fegyelmi eljárás szakaszától, hogy ugyanezen vizsgálatokat időközben lezárták, valamint hogy e vizsgálatok az érintett, előzetes döntéshozatalra utaló határozatok meghozatalának körülményeire és a bírák ezzel kapcsolatos magatartására vonatkoztak, nem pedig magukra a határozatokra.

233 Márpedig e tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az EUMSZ 267. cikk rendelkezéseiből eredő kötelezettségeknek a tagállamok általi teljes mértékű tiszteletben tartása valamennyi állami hatóságra, így különösen azokra a szervekre is vonatkozik, amelyeknek az a feladata, hogy – a fegyelmi biztoshoz hasonlóan – adott esetben az igazságügyi miniszter felügyelete mellett vizsgálatot folytassanak a bírákkal szemben indítható fegyelmi eljárásokkal összefüggésben. Másrészt, amint arra mind a Bizottság, mind az említett intézmény kérelmeinek támogatása végett beavatkozó tagállamok hivatkoztak, önmagában az a körülmény, hogy a fegyelmi biztos a vizsgálatokat a jelen ítélet 231. pontjában felidézett feltételek mellett folytatja,

elegendő az ugyanezen ítélet 229. pontjában említett nyomásgyakorlás és visszatartó hatás kockázatának megvalósulásához, valamint az ezek által érintett bírák függetlenségének megsértéséhez.

234 Ebből következik, hogy helyt kell adni az arra alapított ötödik kifogásnak, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel lehetővé teszi, hogy fegyelmi eljárás kilátásba helyezésével korlátozzák a nemzeti bíróságok azon jogát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek a Bírósághoz.

235 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Lengyel Köztársaság:

– mivel nem garantálja a fegyelmi tanács függetlenségét és pártatlanságát, amelynek hatáskörébe tartozik azoknak a határozatoknak a felülvizsgálata, amelyeket a bírákkal szembeni fegyelmi eljárások keretében fogadtak el (a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 3. cikkének 5. pontja, 27. cikke és 73. cikkének 1. §-a, összefüggésben értelmezve a KRS-ről szóló törvény 9a. cikkével);

– mivel lehetővé teszi, hogy a bírósági határozatok tartalmát fegyelmi vétségnek lehessen minősíteni a rendes bíróságok bírái tekintetében (a rendes bíróságokról szóló törvény 107. cikkének 1. §-a, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 97. cikkének 1. és 3. §-a);

– mivel diszkrecionális jogkört biztosít a fegyelmi tanács elnökének ahhoz, hogy kijelölje az első fokon hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróságot a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos ügyekben (a rendes bíróságokról szóló törvény 110. cikkének 3. §-a és 114. cikkének 7. §-a), és ezért nem biztosítja, hogy a fegyelmi ügyekben döntő bíróság „törvény által létrehozott” bíróság legyen; valamint

– mivel nem biztosítja, hogy a rendes bíróságok bíráival szembeni fegyelmi ügyeket észszerű időn belül vizsgálják meg (a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondata), továbbá mivel előírja, hogy a képviselő kijelöléséhez, valamint a képviselő általi védelem ellátásához kapcsolódó cselekmények nem függesztik fel a fegyelmi eljárást (az említett törvény 113a. cikke), és hogy a fegyelmi bíróság az értesített, eljárás alá vont bíró vagy képviselője igazolt távolléte ellenére is folytatja az eljárást (az említett törvény 115a. cikkének 3. §-a), és következésképpen nem biztosítja a rendes bíróságok eljárás alá vont bíráit megillető védelemhez való jog tiszteletben tartását,

nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit,

valamint

mivel lehetővé teszi, hogy a fegyelmi eljárás kilátásba helyezésével korlátozzák a bíróságok azon jogát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek a Bíróság elé, nem teljesítette az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

236 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Lengyel Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére, ideértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.

237 Az eljárási szabályzata 140. cikkének (1) bekezdése értelmében a Belga Királyság, a Dán Királyság, a Holland Királyság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Lengyel Köztársaság,

– **mivel nem garantálja a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) Izba Dyscyplinarnájának (fegyelmi tanács) függetlenségét és pártatlanságát, amelynek hatáskörébe tartozik azoknak a határozatoknak a felülvizsgálata, amelyeket a bírákkal szembeni fegyelmi eljárások keretében fogadtak el (a 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższym [a legfelsőbb bíróságról szóló törvény] 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [825. tétel] közzétett, egységes szerkezetbe foglalt változata 3. cikkének 5. pontja, 27. cikke és 73. cikkének 1. §-a összefüggésben értelmezve a 2017. december 8-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw [a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes egyéb törvények módosításáról szóló törvény] útján módosított, 2011. május 12-i ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa [a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény] 9a. cikkével);**

– **mivel lehetővé teszi, hogy a bírósági határozatok tartalmát fegyelmi vétségnek lehessen minősíteni a rendes bíróságok bírái tekintetében (a 2001. július 27-i ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych [a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény] 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [52., 55., 60., 125., 1469. és 1495. tétel] közzétett, egymást követő módosításokból eredő változata 107. cikkének 1. §-a, valamint a legfelsőbb bíróságról szóló törvény 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [825. tétel] közzétett, egységes szerkezetbe foglalt változata 97. cikkének 1. és 3. §-a);**

– **mivel diszkrecionális jogkört biztosít a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) Izba Dyscyplinarnája (fegyelmi tanács) elnökének ahhoz, hogy kijelölje az első fokon hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróságot a rendes bíróságok bíráival kapcsolatos ügyekben (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény 2019. évi *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejben* [52., 55., 60., 125., 1469. és 1495. tétel] közzétett, egymást követő módosításokból eredő változata 110. cikkének 3. §-a és 114. cikkének 7. §-a), és ezért nem biztosítja, hogy a fegyelmi ügyekben döntő bíróság „törvény által létrehozott” bíróság legyen; valamint**

– **mivel nem biztosítja, hogy a rendes bíróságok bíráival szembeni fegyelmi ügyeket észszerű időn belül vizsgálják meg (a rendes bíróságokról szóló törvény 112b. cikke 5. §-ának második mondata), továbbá mivel előírja, hogy a képviselő kijelöléséhez, valamint a képviselő általi védelem ellátásához kapcsolódó cselekmények nem függesztik fel a fegyelmi eljárást (az említett törvény 113a. cikke), és hogy a fegyelmi**

bíróság az értesített, eljárás alá vont bíró vagy képviselője igazolt távolléte ellenére is folytatja az eljárást (az említett törvény 115a. cikkének 3. §-a), és következésképpen nem biztosítja a rendes bíróságok eljárás alá vont bíráit megillető védelemhez való jog tiszteletben tartását,

nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeit.

2) **A Lengyel Köztársaság, mivel lehetővé teszi, hogy a fegyelmi eljárás kilátásba helyezésével korlátozzák a bíróságok azon jogát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek az Európai Unió Bírósága elé, nem teljesítette az EUMSZ 267. cikk második és harmadik bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**

3) **A Bíróság a Lengyel Köztársaságot kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére, ideértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.**

4) **A Belga Királyság, a Dán Királyság, a Holland Királyság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások